

Semanario Armenio

SARDARABAD

ՍԱՐՏԱՐԱԴԱՍ

35 թղ տարի
թիվ 1604
Զորեքշաբթի
4 Մայիս 2011

Año XXXV, N° 1604. Miércoles 4 de mayo de 2011. www.sardarabad.com.ar

RELACIONES INTERNACIONALES

Serge Sarkisian, de visita oficial en Suiza

Ereván, (servicio de prensa de la Presidencia de Armenia).- El lunes 2 del corriente, el presidente Serge Sarkisian inició una visita de dos días a Suiza, país al que fue oficialmente invitado por su par, Micheline Calmy-Rey.

La jefa de Estado recibió al mandatario armenio, con quien mantuvo una profunda charla sobre temas de interés mutuo.

Al término de la audiencia, ambos jefes de Estado ofrecieron una conferencia de prensa conjunta, en la que resumieron los alcances de la visita. Señalaron, en particular, el alto nivel de amistad que une a los dos países, que se ve favorecido con

este tipo de visitas periódicas, y especialmente, en los últimos meses, con la apertura de la embajada de Suiza en Ereván.

Conforme al marco de entendimiento logrado, ambos mandatarios acordaron profundizar las relaciones, sacar mejor provecho de las posibilidades comerciales y económicas y concretar proyectos bilaterales en áreas como joyería, relojería, comercio regional, turismo, cultura y educación.

Entre otras reuniones, el presidente visitó la 25ª Feria Internacional del Libro de Ginebra, donde Armenia tiene un importante stand. Ampliaremos.

Visita pontifical de S.S. Karekín II, Patriarca Supremo y Katolikós de Todos los Armenios

Su Santidad Karekín II, Patriarca Supremo y Katolikós de Todos los Armenios, arribará a Sudamérica junto a su comitiva el próximo 6 de mayo. Comenzará su gira haciendo la primera escala en la ciudad de San Pablo, Brasil, donde la comunidad local ha organizado una importante agenda de actividades comunitarias y visitas oficiales a las autoridades religiosas y gubernamentales de ese Estado.

El 10 de mayo llegará a Montevideo, Uruguay, donde además de las actividades comunitarias y las visitas oficiales, bendecirá el "Jachkar" emplazado en el aeropuerto de la ciudad.

El jueves 12 de mayo arribará a nuestro país en vuelo privado, que en horas de la tarde aterrizará en el aeroparque de la Ciudad de Buenos Aires.

En nuestra ciudad desarrollará el programa que detallamos a continuación:

Jueves 12 de mayo

19.00 hs. Ceremonia religiosa en la Catedral San Gregorio El Iluminador y bienvenida en el Centro Armenio. Armenia 1353, C.A.B.A.

Viernes 13 de mayo

18.00 hs. Oración Euménica en la Catedral Metropolitana (Av. Rivadavia y San Martín, C.A.B.A.)

21.00 hs. Cena con benefactores, representantes de las instituciones armenias y personalidades de nuestra colectividad.

Sábado 14 de mayo

18.00 hs. Acto con la presencia de Su Santidad en homenaje al profesor Bedrós Hadjian en la Sala Siranush del Centro Armenio, con motivo de cumplirse 60 años de su labor educativa, cultural y comunitaria.

21.00 hs. Cena en la Unión General Armenia de Beneficencia, en celebración del centenario de la institución en Buenos Aires. Armenia 1322, C.A.B.A.

Domingo 15 de mayo

10.30 hs.: Santa Misa en la Catedral San Gregorio El Iluminador.

(Continúa en página 3)

Información en página 3

ARZOBISPADO DE LA IGLESIA APOSTÓLICA ARMENIA DE LA ARGENTINA

Visita de S.S. Karekín II a Buenos Aires

se invita a toda la comunidad a recibir y acompañar al Katolikós de Todos los Armenios

JUEVES 12 DE MAYO, 19 HS. EN LAS INTERSECCIONES DE LAS CALLES ARMENIA Y NICETO VEGA
Bienvenida en la Catedral San Gregorio El Iluminador y ceremonia de «Achahampuir» en el Centro Armenio

VIERNES 13 DE MAYO, 19 HS. EN LA CATEDRAL METROPOLITANA DE BUENOS AIRES
Oración euménica con la presencia del Arzobispo de Buenos Aires, Mons. Jorge Bergoglio

DOMINGO 15 DE MAYO, 10.30 HS.: MISA PONTIFICAL EN LA CATEDRAL SAN GREGORIO EL ILUMINADOR *
13.30 HS.: «MADAGH» en Costa Salguero. Partida de micros gratuitos desde la Catedral, al término de la Santa Misa.

LUNES 16 DE MAYO, 20.30 HS. ACTO ARTISTICO- CULTURAL Y DESPEDIDA EN EL TEATRO AVENIDA
Av. de Mayo 1222. Entrada gratuita.

* El domingo 15 de mayo no habrá misas en las demás iglesias de nuestra Diócesis

EXPOSICION

Celebran los 1050 años de Ani

Ereván, (Noyán Tapán).- Tal como había anunciado, el gobierno armenio decidió celebrar el 1050° aniversario de Ani, la antigua capital de Armenia, con diversos actos.

Uno de ellos fue celebrado la semana pasada, organizado por la Diócesis patriarcal del Ararat en forma conjunta con la Unión Mundial de Pintores Armenios.

El primer ministro Dikrán Sarkisian asistió a la exposición junto con el Vicario de la Diócesis.

Se presentaron en la muestra setenta y dos obras de veintiséis artistas plásticos y del fotógrafo Zavén Sarkisian, todas dedicadas a la histórica capital de Armenia.

Las mencionadas obras fueron realizadas entre marzo y abril de 2010, período en que los artistas trabajaron en las ruinas de la ciudad de Ani.

Para el resto del año, se han planeado nuevas actividades de distinto orden tendientes a exaltar la importancia de la «ciudad de las mil y un iglesias», que aparece ya mencionada en las crónicas de historiadores del siglo V.

Ieghishé y Ghazar Parpetzí la describen como una fortaleza construida en la cima de una colina, y como una posesión de la dinastía Gamsaragán.

Actualmente deshabitada y en ruinas, la histórica ciudad está ubicada en la provincia turca de Gars.

NAGORNO-KARABAGH

Mueren tres soldados en la frontera

Stepanakert, (Noyán Tapán).- El 2 de mayo ppdo., las autoridades de Karabagh informaron que durante el fin de semana murieron tres soldados en la línea de contacto con Azerbaiján, debido a los continuos enfrentamientos que se suceden en la frontera.

El comunicado dice que los disparos se dieron como resultado de la violación de la tregua por parte de las fuerzas azerbaijanas.

La cancillería de Armenia condenó las muertes y acusó a Bakú de entorpecer los esfuerzos internacionales que pretenden reforzar la tregua en la zona de conflicto. «Este comportamiento merece una severa condena de la comunidad internacional» -dice el comunicado emitido por el ministerio.

Por su parte, la cancillería azerbaijana rechazó las acusaciones. «Las fuerzas armadas de Armenia han ocupado 20% del territorio de Azerbaiján, de modo que las acusaciones de la parte armenia son inadecuadas» -sostuvo Elman Abdullayev, vocero del ministerio de Relaciones Exteriores.

Respecto de esta situación, el servicio de noticias armenio «Tert.am», citando fuentes militares desconocidas de Ereván, difundió la noticia de que a los militares armenios y karabaghíes se les había dado la orden de «tomar acciones punitivas» contra las tropas azerbaijanas.

Sobre este tema, David Jamalian, militar allegado al ministerio de Defensa de Armenia, dijo que en los últimos días las fuerzas armenias se cobraron la vida de tres soldados azeríes. Sin embargo, las fuerzas militares azerbaijanas no han reportado bajas desde el viernes pasado, cuando se produjeron los incidentes en los que murieron los tres soldados armenios.

En los últimos tiempos, parece haber tomado mayor frecuencia el intercambio de fuego con muertes, lo que ha provocado una creciente preocupación en la comunidad internacional.

Durante su última visita a la región, los copresidentes estadounidense, ruso y francés del Grupo de Minsk de la O.S.C.E. presentaron a las partes en conflicto un «proyecto de mecanismo para la investigación de incidentes a lo largo de la línea de contacto», con la participación de todas las partes involucradas. Sin embargo, aún no se conocen los detalles de este mecanismo.

Mientras tanto, la comunidad internacional observa con preocupación este tipo de incidentes que alejan la solución pacífica del conflicto.

CASA

ARTICULOS PARA MARROQUINERIA
ACCESORIOS EN GENERAL

NATALIA

Hebillas. Remaches. Argollas. Hilos.
Tintas. Elásticos para cinturones

Av. Boedo 1258 (1239) Ciudad de Buenos Aires. Tel.: 4957- 0941/ 1144

*El Centro Armenio de la República Argentina y el Arzobispado de la Iglesia Apostólica Armenia
con el auspicio de la Embajada de la República de Armenia
invitan al*

ACTO CULTURAL DEL CENTRO ARMENIO

Viernes 6 de mayo, 19.30 hs. Sala «Leopoldo Lugones»

Presentación de los libros

«Alemania y Armenia: 1914-1918. Compilación de actas diplomáticas»
editado por Akian Gráfica Editora
con el mecenazgo de la Dra. Anahid Barikian

«Fiestas consagradas a San Gregorio El Iluminador» del
R.P. Krikor Maksoudian, traducido por el Arz. Kissag Mouradian

Edición digital del libro «Subasta de almas» de Aurora Mardigian.

ACTUACIÓN DE VALERIA CHEREKIAN, ENCANTO.

Predio Ferial La Rural, Av. Sarmiento 2704.

Visite el stand de «Armenia» N° 2311 del Pabellón Amarillo.

EXCELENCIA EN CUIDADOS

preservando siempre la calidad de vida de su ser querido.
Acompañamiento en 3° edad, depresión, fobia, aislamiento, crisis.

Referencias e idioma armenio.

MELINE: 15-6-711-8403

Centro Cultural Tekeyan

CURSO DE HISTORIA Y CULTURA ARMENIA

Prof. Rosita Youssefian

Todos los jueves, 15.00 - Comienza en abril.
Informes e inscripción: 4771 2520 / 4773 0314
Armenia 1329. C.A.B.A.

SEMENARIO ARMENIO SARDARABAD de la Asociación Cultural Tekeyán
www.sardarabad.com.ar

Redacción y Administración: Armenia 1329 (1414) C.A.B.A.

Atención: Lun. a vier. de 10 a 19 hs. Tel.: 4771-2520 / 4773-0314

Fax: 4772-9832 E-mail: sardarabad@sardarabad.com.ar

Reg. Nac. Prop. Intel.: 891.735

Director: Sergio Carlos Nahabetian

Coordinadora General: Diana Dergarabetian de Pérez Valderrama

Corresponsales:

Córdoba: Garó Nacachian. Charcas 2283.

Montevideo: Valeria Bozoglaian, Av. Agraciada 2850

San Pablo: Stepan Hrair Chahinian. Rua Estevão Lopes, 136.

Las notas firmadas son de exclusiva responsabilidad de sus autores.

ESEKA S.A.

Fue conmemorado el 24 de abril en La Plata

Organizado por la Unión General Armenia de Beneficencia de Buenos Aires, con la presencia del jefe comunal platense, Sr. Pablo Bruera, y el embajador de Armenia en la Argentina, Sr. Vladimir Karmirshalian, el sábado 30 de abril ppdo. se realizó el homenaje a los mártires del genocidio armenio en el jachkar emplazado por la institución en la plazoleta conti-

Mons. Aguer se dirige a los feligreses en la Catedral de La Plata.

gua a la Catedral de La Plata.

Previamente, en la misma Catedral y copresidida por el Arzobispo local, Mons. Héctor Aguer y el Primado de la Iglesia Apostólica Armenia para la Argentina y Chile, Arz. Kissag Mouradian, se realizó una ceremonia ecuménica, que contó con la participación especial del R.P. Mekhitar Kuduzian y de la soprano Alla Avetisian, y la asistencia de numerosos feligreses, que habían partido en micros desde esta Capital.

A continuación, ambos arzobispos se dirigieron en procesión hacia la cruz de piedra, acompañados por las autoridades señaladas más el presidente de la U.G.A.B. y miembro del Consejo Central de la institución, Sr. Rubén Kechichian, el diputado (m.c.) Sergio Nahabetian y directivos de la institución, escoltados por una guardia

de la Agrupación Scout «Gral. Antranik».

Ya ante el jachkar, en primer lugar se ofició el responso en memoria del millón y medio de víctimas del genocidio armenio, tras lo cual, se desarrolló el acto.

Habló, en primer término, el presidente de la Cátedra Libre de Pensamiento Armenio de la Universidad Nacional de La Plata, Dr. Carlos Esayan, quien reflexionó sobre el significado de la palabra «genocidio» y sus alcances. Se refirió a la sanción de leyes condenatorias del genocidio armenio en nuestro país e hizo también alusión al jachkar emplazado en La Plata por la U.G.A.B., por gestión del entonces diputado Sergio Nahabetian y a los alcances de la sentencia del juez Norberto Oyarbide.

Acto seguido, en representación de la colectividad armenia de Berisso, habló el Sr. Gerardo Apcarian, quien resaltó cómo nuestro país cobijó a los refugiados armenios brindándoles todo aquello de lo que habían sido despojados en su tierra.

A continuación, en nombre de la U.G.A.B., habló el diputado (mandato cumplido) Sergio Nahabetian, actualmente titular de la Secretaría de Discapacidad de la Defensoría del Pueblo de la Provincia de Buenos Aires, quien recordó cómo la ley de su autoría fue aprobada por unanimidad por los legisladores platenses y se dirigió particularmente a los jóvenes para que reflexionaran sobre la necesidad de un juicio justo para los perpetradores del delito de genocidio, ya que ni la justicia ni ese tipo de delitos de lesa humanidad prescriben.

Por último, habló el intendente Bruera, quien adhirió a la conmemoración, y destacó particularmente el rol constructivo que le cabe a la comunidad armenia de Buenos Aires.

Se cerró el acto con la presentación de dos melodías en duduk, interpretadas por Gaguik Gasparian.

Agenda de actividades de la visita de S.S. Karekín II

13.30 hs.: Almuerzo comunitario (Madagh) en salones del complejo Costa Salguero, Av. Obligado y Salguero, C.A.B.A.

Luego de la misa en la Catedral San Gregorio El Iluminador, habrá *micros gratuitos* tanto para el traslado hacia Costa Salguero como para el regreso.

Lunes 16 de mayo

20.30 hs. Acto artístico y cultural en el Teatro Avenida, Av. de Mayo 1222, C.A.B.A. Retirar entradas gratuitas en el Centro Armenio.

Audiencias oficiales

Se han solicitado audiencias oficiales, y ya han fijado día y hora el Presidente de la Corte Suprema de Justicia, Dr. Ricardo Lorenzetti y el Jefe de Gobierno de la Ciudad de Buenos Aires, Ing. Mauricio Macri. La presidenta de la Nación, Dra. Cristina Fernández de Kirchner aún no ha confirmado la fecha de su audiencia.

Córdoba

Los días 17 y 18 de mayo visitará Las Cataratas de Iguazú para llagar a la ciudad de Córdoba el 19 de mayo, pasado el mediodía. En la ciudad mediterránea, será recibido en audiencia oficial por el intendente Daniel Giacomino, y por el gobernador Juan Schiaretti. También lo recibirá el Arzobispo Primado de Córdoba, Monseñor Carlos Nañez.

Las autoridades de la colectividad han previsto la celebración de una ceremonia religiosa y una cena comunitaria a la que también estarán invitadas destacadas personalidades locales.

Chile

El 21 de mayo por la mañana, luego de su arribo a Santiago de Chile, se desplazará a la ciudad de Valparaíso para participar junto al Arzobispo Primado local de la sesión especial del Congreso de la República de Chile, en celebración de la fiesta nacional chilena en la que hará uso de la palabra el presidente Sebastián Piñera. Luego de la sesión, el propio presidente recibirá a Su Santidad en audiencia oficial.

Por la tarde, habrá una recepción en un importante hotel de Santiago, en la que participarán miembros de la colectividad armenia local y personalidades destacadas de la sociedad chilena. El domingo 22 de mayo se celebrará la Santa Misa, en una Iglesia cedida por las autoridades de la Iglesia Católica Chilena.

Venezuela

Su última escala será Venezuela, donde arribará el 23 de mayo en horas de la madrugada. En Caracas, las autoridades comunitarias organizaron diversos actos y una Santa Misa que se desarrollarán en los tres días de su permanencia en esa ciudad. El 25 de mayo por la noche, Su Santidad y su comitiva partirán de regreso a Armenia.

Panadería y Confitería
ARMENIA S.R.L.

Desde 1930 sirviendo a la comunidad

ELABORACION PROPIA - DELIVERY
Scalabrini Ortiz 1317. Cap. Tel.: 4831- 4571

Habla el Sr. Sergio Nahabetian

. Av. Córdoba 4800 Tel. 4777-2222
. Mansilla 3832 Telefax: 4822-1800
. Maure 1587 Tel.: 4777-4005

www.shenk.com.ar

GRUPOS *Premium*

ARMENIA Salidas grupales acompañadas

Club de amigos 2011 Salida 27/9

18 días. 1º parte: Visitando Beirut, Damasco, Homs, Aleppo, Aintab, Marash, Hadjin, Sis, Adana, Estambul con aéreos, excursiones, traslados y alojamiento en hoteles 4 y 5* con media pensión. Coordina: Dr Hector Arturo Berberian.

USD 5.420 Precio final

10 días. 2º parte: Visitando Armenia y Karabaj con traslados, excursiones y alojamiento en hoteles 4 y 5* con media pensión en Armenia y pensión completa en Karabaj. **USD 2.030** Precio final

Otoño en Armenia y Karabaj Salida 11/10/11

Duración: 14 días. Aéreos, 7 noches Hotel ANI PLAZA y media pensión / 3 noches Karabaj con pensión completa / visa Karabaj / bus super pullman. Guia bilingue español/armenio.

USD 3.970 Por persona en base doble

Informes y reservas: Sucursal Premium, Lima 355 - Piso 3 - Of. F.Cap. Fed. / Tel: (54 11) 5272-8460 / premium@tije.travel / www.tije.travel

Tarifas expresadas en dólares por persona en base doble con impuestos incluidos, válidas para las salidas especificadas o hasta agotar stock de 4 paquetes lo que ocurra primero. No incluye gastos administrativos 1.2%. Condiciones generales en www.tije.com/condicionesTJE S.A. EVT Leg. 10719 Res. 07/02. *Sucursal certificada ISO 9001:2008. Imágenes ilustrativas.

ROSARIO

La conmemoración del 96º aniversario del genocidio

La colectividad armenia de Rosario recordó a las víctimas de la tragedia de abril con un acto que tuvo lugar en el monumento a la bandera, donde se dieron cita autoridades nacionales y provinciales.

Se encontraban presentes el diputado nacional, Dr. Carlos Comi; el senador provincial, Dr. Juan Carlos Zabalza; el diputado provincial, Dr. Pablo Javkin, el director de Relaciones Internacionales de la Municipalidad, Lic. Sergio Barrios, y el R.P. Mashdótz Arakelian, cura párroco de la Iglesia San Jorge de Vicente López, entre otros invitados.

La conmemoración comenzó con la entonación de los himnos nacionales de la Argentina y de Armenia, tras lo cual el R.P. Arakelian realizó la bendición.

Acto seguido, hizo uso de la palabra el presidente del Centro Armenio de Rosario, Sr. Juan Danielian, quien se refirió

su corazón y los cobijó al igual que a otras corrientes migratorias de la época. ¿Cómo y por qué centenares de familias pertenecientes a otra cultura, costumbres, idioma e idiosincrasia debieron cruzar un océano para buscar rehacer sus vidas en la Argentina?

Hubo un crimen premeditado y ejecutado con frialdad y alevosía. Un crimen del que fue víctima el pueblo armenio. Un millón y medio de mujeres, hombres y niños de todas las edades y clases sociales fue masacrado a manos de un sanguinario régimen que buscaba eliminar las minorías y apoderarse de todos sus bienes materiales.» (...)

«Nuestra historia como nación tiene más de cuatro mil años. Somos un pueblo con pasado de gloria, que ha debido soportar las tropelías de cuanto imperio reinó en su región. Pero, significativamente, cuando ninguna de esas poten-

a la significación de la fecha.

«Cuando hace ya casi un siglo, comenzaron a llegar a esta ciudad los primeros refugiados armenios desterrados por causa del genocidio del que fueran objeto a manos del imperio turco-otomano, Rosario les abrió las puertas de

cias temporales existe ya, los armenios subsistimos, tenemos nuestra Patria libre e independiente» -dijo entre otros conceptos el presidente Juan Danielian, para reflexionar por último sobre la sentencia firme del juez Oyarbide, con la que la Argentina se convierte en el primer Estado cuyos tres poderes, legislativo, ejecutivo y

judicial, condena el genocidio armenio.

Para finalizar el homenaje, los presentes colocaron flores en el monumento a la bandera, mientras la locutora, la Dra. Melisa Avedisian, pronunciaba las siguientes palabras:

«Serán 96 claveles como los años que han transcurrido desde ese trágico 24 de abril de 1915.

Hemos elegido y solicitado autorización para el uso de este espacio de nuestro monumento a la Bandera porque nos recuerda al monumento de Dzidzernagapert en Ereván, Armenia.

Alrededor del mundo, una llama eterna es encendida para recordar a una persona, un suceso histórico, o a un grupo de personas que fueron protagonistas de algún hecho.

Así como en nuestro monumento nacional a la bandera, la llama votiva simboliza el fuego sagrado de la argentinidad, que arde permanentemente como homenaje a quienes dieron su vida por la Patria, en Ereván, capital de Armenia, aquella llama encarna la pasión por el recuerdo que al igual que el fuego nunca terminará, morirá o se extinguirá. Esa llama, recuerda al millón y medio de vidas que se fueron, vidas que están presentes en nuestra memoria a través de ese ardiente fuego.

Toda llama encarna una pasión, que en el caso de los descendientes de armenios, es la pasión por la justicia y la memoria.

Y también es la deuda eterna de justicia por parte del estado turco así como de toda la humanidad.»

96º ANIVERSARIO DEL GENOCIDIO ARMENIO

Acto Juvenil:

Miércoles 4 y Jueves 5 de mayo, de 18 a 22 hs.

en el Centro Cultural de la Memoria Haroldo Conti

en la ex ESMA, Av. del Libertador 8151, CABA

Exposición permanente de imágenes sobre el genocidio, obras teatrales, proyección de films alusivos, festival musical.

Entrada libre y gratuita.

ESTUDIO JURÍDICO

Dr. Bautista Kuyumdjian

Dr. Gabriel E. Williams

Dra. Patricia Kuyumdjian de Williams

Dr. Javier Kuyumdjian

Tucumán 1438. 7º Piso. Cdad. de Bs. As.

Tel.: 4371-6809 / 7112

**Colabore con el
Fondo Nacional "Armenia"**

Armenia 1353 Tel.: 4778-1735/36

96° ANIVERSARIO DEL GENOCIDIO ARMENIO

La recordación en Berisso

Berisso, Provincia de Buenos Aires.- El lunes 12 de abril ppdo. se realizó un acto organizado por los miembros de la colectividad Armenia de Berisso en la Casa de Cultura, ubicada en calle Montevideo entre 10 y 11, con el fin de recordar el 96° aniversario del genocidio armenio.

Gerardo Apcarian, integrante de la colectividad fue el organizador del acto y el orador principal de la noche. Estuvo acompañado por el concejal Horacio Pomi; el director de Cultura, Maximiliano Barragán, además de representantes de otras colectividades.

“Como descendiente de armenio me veo año a año obligado en esta época a elevar la voz y hacer sentir lo que uno con mucho dolor tiene adentro. Conmemorar el genocidio armenio significa contarle al mundo que hubo un genocidio sistematizado, organizado y premeditado por el estado turco-otomano” -puntualizó Apcarian.

“Ante esta situación, todos los 24 de abril nosotros hacemos un acto en conmemoración de este lamentable hecho que todavía sigue siendo negado por quien lo cometió y apoyado indirectamente por algunas potencias”, aseguró firmemente.

Por otro lado, Gerardo Apcarian resaltó que *“hace una semana, una resolución, de un juez argentino, Norberto Oyarbide abre la puerta a miles de juicios a este Estado turco que aún hoy sigue negando lo ocurrido, si bien hoy en día el genocidio armenio no es reconocido por todo el mundo, nuestro país ya tiene una*

ley, la 26.199, y ahora es la justicia la que dictaminó que Turquía cometió genocidio”.

A su turno, el director de Cultura, Maximiliano Barragán, aseveró: *“adherimos a este aniversario y como siempre dejamos las puertas abiertas para todo lo que tenga que ver con la identidad de Berisso, la identidad nacional y la identidad de todas las culturas que integran a la ciudad”*.

El concejal, Horacio Pomi, por su parte manifestó que *“nosotros también adherimos a esta tragedia de la historia, donde hay muchos ejemplos para dar, hasta en nuestro propio país se llevó a cabo un genocidio cuando por 1880, se desató la Conquista del Desierto”*.

Para cerrar el acto, Gerardo Apcarian, hizo hincapié en que *“sabemos que la memoria y la justicia es lo único que nos puede ayudar en el futuro, no perder la memoria, recordar y llevar adelante todo este tipo de actos en mención de*

injusticias que no queremos que se vuelva a cometer, así que hay que recordar todo esto permanentemente”.

Cabe remarcar que durante el acto se proyectaron videos muy emotivos con relación a la fecha que se estaba conmemorando. En primer lugar, se proyectó un corto con imágenes del nefasto genocidio; luego uno que mostraba la entrevista realizada a la Sra. Vartouhi Ansarian Torossian, donde cuenta su historia de vida y para finalizar, el mencionado fallo del juez Oyarbide.

Sr. Gerardo Apcarian

Múltiples actividades en Río Gallegos

La comunidad armenia de Río Gallegos desarrolló durante los días 24, 25 y 26 de abril una serie de actividades para la conmemoración del 96° aniversario del genocidio armenio, que tuvieron como eje la presentación, por primera vez en el interior de

nuestro país de la muestra «Sobrevidas. Imágenes y palabras del genocidio armenio» de la Fundación Luisa Hairabedian.

El 24 de abril la comunidad armenia participó en el tradicional izamiento de la bandera, ceremonia durante la cual el intendente, Héctor Roquel, entregó el diploma recordatorio del “Día de acción por el Respeto y la Tolerancia entre los pueblos”.

Múltiples medios gráficos y radiales se hicieron eco del reclamo armenio, a través de notas y cobertura periodística.

Ese mismo día, por el canal 9 de la televisión abierta provincial, se presentó el documental sobre el genocidio armenio, que tuvo importante repercusión en la provincia.

Al día siguiente, en el complejo cultural Santa Cruz de Río Gallegos se presentó la muestra «Sobre Vidas», en un acto que fue presidido por la Lic. Beatriz Sica, secretaria de Estado de Cultura; José Amador Hidalgo, presidente del Consejo Deliberante a cargo de la Intendencia de Río Gallegos; Mónica Yáñez, responsable de la Subsecretaría de la mujer; Isaías Álvarez, titular del INADI; Humberto Quiñones, Secretario de estado de Derechos Humanos; Sra. Eleonora Villar, a cargo de la Dirección Nacional de Migraciones, miembros de la Fundación “Luisa Hairabedian”, representantes de la comunidad armenia, invitados especiales y prensa local y público interesado.

La inauguración oficial de la muestra se inició con la proyección de un video con el que se compartieron testimonios

de sobrevivientes y descendientes de quienes perdieron la vida en aquel terrible suceso.

El objetivo principal de esta propuesta fue enseñar a convivir en la diferencia, premisa que es compartida por quienes conducen en la actualidad la Fundación “Luisa Hairabedian”.

Los principales oradores fueron Alexis Papazian, Juan Pablo Artinian y Greta Kalaidjian, quienes manifestaron su emoción de poder compartir con la comunidad local esta muestra tan significativa para la comunidad armenia.

Durante la ceremonia, los representantes de la fundación recibieron de manos del presidente del Honorable Concejo Deliberante, José A. Hidalgo, el acta de Declaración de Interés Municipal, por la muestra “Sobre Vidas”.

Más tarde, con los auspicios de la Secretaría de Extensión Universitaria tuvo lugar una conferencia abierta titulada “Sobre Vidas: imágenes y palabras del genocidio armenio”, en el Aula 7 del sector E del Campus Universitario de la Unidad Académica Río Gallegos de la UNPA.

Expusieron sobre el tema Juan Pablo Artinian, Greta Kalaidjian y Alexis Papazian, docentes de historia e integrantes del Centro Latinoamericano de Estudios sobre Genocidios y Derechos Humanos (CLEGDH) de la Fundación Luisa Hairabedian.

Tanto docentes como alumnos de las carreras sociales de la UNPA, dieron un buen marco a la disertación multimedia y el debate posterior.

Gran almuerzo de las damas de Aintab en celebración de las fiestas de mayo Sábado 28 de mayo, 13hs.

CNEL. NICETO VEGA 4876. C.A.B.A.

Reservas: 4772-0000 / 4552-1909 / 4544-0471

¡No te lo pierdas! ¡Te esperamos!

Unión General Armenia de Beneficencia
- en el Centenario de la fundación de la filial Buenos Aires -

Comisión de Damas
Encuentro con Nuestras Raíces III
VIAJE A ARMENIA

participando de la celebración del 20° aniversario de su Independencia

Buenos Aires - París - Ereván || Ereván - París - Buenos Aires ~ Del 13 al 27 de septiembre

Aéreo, Hotel, Traslados, Excursiones, Desayunos y Almuerzos incluidos

Informes: Armenia 1322

Coordinación: Prof. María Rosa Barceghian

4773.2820 y rotativas

www.ugab.org.ar

agbu-arg@fibertel.com.ar

Reflexiones sobre el 24 de abril

El pasado domingo 24, junto a las Pascuas de Resurrección, recordamos también el inicio del genocidio cometido por el Estado turco contra el pueblo armenio, cuando en la ciudad de Estambul, capital del Imperio Otomano, fueron arrestados intelectuales, políticos, religiosos, dejando al pueblo armenio sin sus dirigentes.

Esto nos lleva a hacer algunas reflexiones.

Luego de 96 años, los nietos y bisnietos de las víctimas continúan su reclamo ante Turquía y ante el mundo. Ese día las iglesias armenias rebalsaban de jóvenes que venían a comulgar con Jesucristo, y a comulgar con sus mártires, a recordarles que aún los están velando, a la espera de la justicia que llegará. Esos jóvenes, con sus niños en brazos, son el testimonio de que los reclamos continúan; que tenemos una resistencia férrea y de que no bajaremos los brazos para continuar esta lucha, que es una lucha de amor y justicia.

En la República de Turquía las cosas no están como hace dos o tres décadas. Hoy se habla y los periódicos tratan el genocidio armenio, incluso cuando hablan de la negación. Muchos intelectuales turcos y muchos ciudadanos comunes aceptan la verdad de los sucesos y están trabajando para buscar la reconciliación con el pueblo armenio. Saben que esto no da para mucho más. Reconocer que sus antecesores se equivocaron es un trabajo que necesita de mucho coraje y decisión. Hoy, el primer ministro, Raci Erdogan, en forma arrogante e impertinente, señala a la Diáspora como un elemento negativo para normalizar las relaciones de la República de Armenia con Turquía. Nosotros le respondemos al Ministro que *«no somos sino el fruto de la política de su imperio y de su República actual. Y hasta que usted y su estado no busquen las respuestas por las cuales los armenios que constituyen esta Diáspora no viven en Turquía, en Van, Aintab, Marash, Urfa, Hadijin, Dikranaguerd, Mardin donde vivían sus padres por siglos, donde están sus bienes materiales, será tarea muy difícil la reconciliación.»*

La Diáspora es parte de la República de Armenia. Y la República de Armenia interpreta y acepta el sentir de esa Diáspora, Diáspora que hoy ha superado las diferencias internas del pasado, y se transforma en una unidad monolítica que no va a tolerar imperfecciones e injusticias en el proceso de reanudación de las relaciones de las repúblicas de Armenia y Turquía.

Otro nuevo actor se suma a la acción contra el pueblo y el Estado armenio: Azerbaijón. En muchos países se da la aparición de delegaciones diplomáticas de la República de Azerbaijón que, con sus billeteras cargadas de petrodólares, ingresan en sociedades democráticas como la Argentina, a comprar conciencias y mostrar la acción de recuperación de la República de Karabagh, como un acto invasivo de la República de Armenia. Nuestras comunidades deben prestar atención y vigilar a estos diplomáticos, para que no abusen de la buena fe y engañen a los dirigentes de los gobiernos de la América del Sur. Hoy, quien visite la Feria del Libro de Buenos Aires verá que Azerbaijón tiene su stand mientras que países más importantes y con mas años de relaciones no lo tienen.

Otro punto de análisis es relativo a los intereses económicos detrás del genocidio armenio. El genocidio fue tratado desde muchos puntos de vista pero lo que nunca se ha hecho es una investigación a fondo de sus causas económicas. Este planteo lo hizo en forma brillante Juan Tokatlian cuando se presentó el libro «Un Acto Vergonzoso», del historiador turco Taner Akçam, en la Facultad de Derecho, en el año 2010. Y este es un trabajo que nos debemos. ¿Quién se quedó con el negocio de la banca, con las industrias, con las tierras productivas de los armenios? ¿Qué pasó con la producción petrolera de los Mantashian, en Bakú? ¿Dónde están esas fortunas?

Y un tema más para reflexionar: Obama, nuevamente, les regaló a los armenios residentes en los Estados Unidos, tal como lo hacen todos los presidentes para su alocución anual del 24 de abril, la frustración de no poder emplear la palabra «genocidio» incumpliendo su promesa electoral. Es como que estamos curtidors de la falsedad de estos «líderes que buscan la «paz» entre los pueblos. Al próximo candidato a la presidencia de los Estados Unidos le pedimos que si no tiene el coraje de defender la verdad del genocidio armenio, tampoco lo prometa.

A pesar de todo, nosotros estamos de pie, con memoria, buscando la justicia. Sabemos que aún puede demorarse y estamos preparados para esperarla, activos como este 24 de abril, desde Dzidzernagapert, hasta el lugar más alejado del planeta, con la esperanza de que nuestras generaciones nacidas en la Diáspora, podrán ver coronados sus esfuerzos y llevar la tan merecida paz a los espíritus de nuestros abuelos mártires.

Mihrán Sarafian

EN CORDOBA

Emotiva conmemoración del genocidio armenio

*Así describe el acto el diario «La voz del interior»: La comunidad cordobesa celebró el fallo judicial que confirmó la calificación del delito de genocidio. Diver-
sos sectores tomaron parte del acto.*

“Esta es una lucha por los derechos humanos, por lo que no afecta a una sola comunidad”, dijo Rafael Simonian, presidente de la Colectividad Armenia de Córdoba.

Ayer al mediodía se realizó un acto, en la Plaza San Martín de Córdoba, para conmemorar el 96° aniversario del Genocidio Armenio perpetrado por el Estado turco entre 1915 y 1923, en el que un millón y medio de personas fueron asesinadas.

Simonian y la mayoría de los presentes celebraron la “sentencia definitiva” que dictó el pasado 1° de abril el juez federal Norberto Oyarbide, en la que confirmó, sentando precedente para la comunidad internacional, que Turquía cometió el delito de “genocidio contra el pueblo armenio”.

Por su parte, el fiscal federal

Maximiliano Hairabedián, quien asistió al acto con su padre, Carlos, explicó que “es un paso más”, pero advirtió que aún hay una deuda de la Justicia internacional.

“Se advierte ya desde hace varias décadas un paulatino y progresivo camino en el que el reconocimiento a los derechos humanos en general posibilitan que los reclamos de justicia del pueblo armenio sean acogidos. Por lo que creo que no está lejos el día en que el principal protagonista, Turquía, deba reconocer el crimen que cometió el Estado”, señaló.

El único orador del acto fue el historiador, Esteban Dómina, quien resaltó: *“Cómo no tener unas palabras de solidaridad, de recuerdo de las víctimas de algo que todavía estamos peleando para que sea reconocido como el primer genocidio del Siglo 20”.*

Entre los presentes estaban el inten-

dente de Córdoba, Daniel Giacomino, la vicerrectora de la Universidad Nacional de Córdoba, Hebe Goldenhersch, autoridades provinciales y ediles de la Capital.

«Cadena 3» entrevista a Raffi Simonian, Presidente de la Colectividad.

Unión General Armenia de Beneficencia

Cena en celebración del Centenario de la filial Buenos Aires

Presidida por Su Santidad Karekín II

Patriarca Supremo y Catolicós de todos los armenios

Sábado 14 de mayo de 2011

Պետրոս Զաճեան «Սարտարապատ»ի 2011-ի Տարուան Մարդը

Ծ.Խ.- 2010-ի տարեվերջի մեր թիւին մէջ հետեւեալ տողերով կը ներկայացնէինք փրոֆ. Պետրոս Զաճեանը՝ իբրեւ «Սարտարապատ»ի 2010 Տարուան Մարդը: Կու տանք նոյնութեամբ վերահաստատելով մեր գնահատանքը իր բազմաթիւ ծառայութեանց:-

Տարիներէ ի վեր Սարտարապատ շաբաթաթերթի խմբագրութիւնը սովորութիւն դարձուցած է ընտրել մեր գաղութէն ազգային մը, իբրեւ Տարուան Մարդը, մարզի մը մէջ կատարած կամ ցուցաբերած օրինակելի իրագործումի մը համար. արուեստի, առեւտուրի, բարեսիրական, մտաւորական, միութենական եւայլն: Այս տարի, այդ բախտին արժանացաւ մեր գաղութին ծանօթ մտաւորական՝ պարոն Պետրոս Զաճեան, իր երկար տարիներու վրայ ծաւալող կրթական, դաստիարակչական, ազգային, գրական եւ մշակութային գործունեութեան համար:

Պետրոս Զաճեան ծնած է Ծարապլուս 1933-ին:

Զսան տարին հազիւ բոլորած՝ զինք կը հրաւիրեն Տեր-գօր, որպէսզի ստանձնէ տեղոյն ազգային վարժարանի տնօրէն պաշտօնը: Զինգ տարի պաշտօնավարելէ յետոյ, վերջնականապէս կը հաստատուի Զալէպ, ուր ուսուցչութեամբ կը զբաղի տեղոյն հայկական դպրոցներուն մէջ, (Զայկազեան, Չաւարեան, Միսիթարեան) ուսուցանելով հայերէն լեզու եւ գրականութիւն: Ատեն մը կը թղթակցի «Արեւելք» թերթին, ապա մաս կը կազմէ խմբագրական կազմին, միաժամանակ գրական յօդուածներ ստորագրելով գրական հանդէսներու մէջ:

Ինքնաշխատութեամբ կը կատարելագործէ իր ուսումը, կը սորվի ֆրանսերէն եւ կը ստանայ արաբական պրեօվէ եւ պաքալորիա վկայականները: Անյազ ընթերցող՝ կը ծանօթանայ հայ եւ օտար դասական գրողներու գործերուն, ուսումնասիրելով նաեւ գրականութեան արուեստը: Դժբախտաբար հայերէնի ուսուցիչ,

ապա՝ որպէս տնօրէն, 1961-ին կը պաշտօնավարէ ազգ. Զարէն Եփփէ ճեմարանին մէջ մինչեւ 1970, ըլլալով սիրուած եւ յարգուած անձնաւորութիւն մը, որ կրցաւ սիրաշահիլ թէ՛ իր պաշտօնակիցներուն եւ թէ՛ աշակերտներուն անվերապահ վստահութիւնը: Ի միջի այլոց պէտք է ըսել, որ ճեմարանը եղաւ եւ է հայակերտ հնոց մը, որ սերունդներ հասցուց, որոնք նուիրուեցան ազգային կեանքի ծառայութեան:

Զալէպի մէջ, իր ուսուցչական ասպարէզի կողքին, եղած է ԶԱԸՄ ական, մաս կազմած է «Զամազգային»ի վարչութեան եւ ունեցած է ազգային եւ կուսակցական առողջ գործունեութիւն, հակառակ երկրին մէջ տիրող քաղաքական աննպաստ պայմաններուն:

1970ին Պուլէնոս Այրես կը կանչուի, որպէսզի ստանձնէ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ կրթական հաստատութեան տնօրէնութիւնը, պաշտօն մը զոր վարեց, մինչեւ իր հանգստեան կոչուիլը 2007-ին:

Արմենիա թերթի խմբագրի պաշտօնը վարեց տասնըինգ տարի, ի յայտ բերելով լրագրողի եւ հրապարակագրի շնորհ: Իր կրթական գործունեութեան կողքին, տարիներ շարունակ նուիրուած է հայ երիտասարդը ազգային եւ գաղափարապաշտական

ոգիով դաստիարակելու իտեալ եւ ազգօգուտ աշխատանքին:

Շուրջ հինգ տարի վարած է Չըննդեան հայկական ուսուցչական տնօրէնութիւնը: Պետք է ըսել, որ այս հաստատութիւնը ունեցաւ իր անժխտելի օգտակարութիւնը, գաղութի հայ ուսուցիչներուն համար:

Վերջերս հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ նախաձեռնութեամբ հրատարակուած՝ Թեքէեան բառարանին, որ լոյս տեսաւ 2009 ին, ինք վերամշակման յամաձայնութիւն պատասխանատուն եղած է:

Իր երկար տարիներու անխնջ աշխատանքին համար, կրթական եւ ազգային գործունեութեան ծիրէն ներս, առ ի գնահատանք, պարգևատրուած է Վազգէն Ա. վեհափառին կողմէ, Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց շքանշանով:

Ընթացիկ տարուան Յուլիսին, Ծաղկածորի մէջ տեղի ունեցած կրթական համագումարի ընթացքին, Սփիւռքահայութեան նախարարուհի՝ տիկ. Զրանոյշ Յակոբեան Զայաստանի կառավարութեան անունով զինք պարգևատրեց նախագահական բարձրագոյն շքանշանով՝ Մովսէս Խորենացիի, բարձր գնահատելով իր տարած աշխատանքը հայ լեզուի պահպանման ի խնդիր:

ԶԲԸՄ զինք ընտրեց իր միութեան պատուոյ անդամ, իսկ Շարժում Մշակ. Միութիւնը զինք պարգևատրեց պատուոյ յուշատախտակով: Զայրենակցական միութիւններ եւս տարբեր առիթներով, արտայայտած են իրենց համակրանքը իր անձին հանդէպ:

Երկու տարի առաջ, Զայաստանի հանրապետութեան լիազօր դեսպան՝ պարոն Վլատիմիր Կարմիրշալեան իրեն յանձնեց Զայաստանի անցագիր: Երկու տարի առաջ, Զայաստանի մէջ լոյս տեսաւ «Ծանապարհի Դէպի Կարկեմիշ» հատորը, եւ Գորոշներու Միութիւնը զինք հրաւիրեց Երեւան, որպէսզի ներկայ գտնուի իր գրքի շնորհահանդէսին:

Վերջին քսանամեակին, երբ ձեռով մը իր ուսումնական եւ հանրային պարտաւորութիւնները թեթեւցան,

ամբողջովին նուիրուեցաւ գրականութեան: Իր բոլոր պատմուածքները գրուած են տաք եւ վարակիչ շունչով, հաճելի, պարզ եւ պատկերալից լեզուով: Անոնք կը հոսին հեզասահ գետի մը նման, մեր աչքին առջեւ բանալով հետաքրքրական, գունագեղ եւ անկրկնելի գեղեցկութեամբ եւ թախիծով թաթաւուն աշխարհներ:

Յարդ լոյս տեսած իր գործերը. **Պարզ Զերականութիւն** եռահատոր շարքը, **Զրամմեցէ՛ք Պարոններ** (թարգմանուած սպաներէնի), **Զայ Մտքի Մշակներ**, երկու հատոր (թարգմանուած սպաներէնի) **100 Տարի, 100 Պատմութիւն** (թարգմանուած սպաներէնի Վարդան Մատթեոսեանի կողմէ, եւ անգլերէնի՝ Արիս Սեւակի կողմէ), **Կար ու Չկար, Կարկեմիշ, Զարաւը Սփիւռքի մէջ, Ծանապարհի Դէպի Կարկեմիշ:**

Սպաներէն **La palabra silenciada**, (թարգմանուած Վարդան Մատթեոսեանի կողմէ) ցեղասպանութեան զոհ գացած՝ հայ գրողներու մասին, **Grandes figuras de la cultura armenia**, (թարգմանուած Վարդան Մատթեոսեանի կողմէ), **Cien apos, Cien Historias**, (թարգմանուած Վարդան Մատթեոսեանի կողմէ), **El cinturón**, (թարգմանուած Պերճ Աճեմեանի կողմէ), **La palabra silenciada**, (թարգմանուած Վարդան Մատթեոսեանի կողմէ):

Պետրոս Զաճեան տակաւին կը շարունակէ իր գործն մասնակցութիւնը բերել գաղութային կեանքին: Ատենադպիրն է Զայաստանեայց Առաքելական եկեղեցւոյ վարչութեան եւ անդամ՝ եկեղեցւոյ պայծառութեան յանձնախումբին:

Տարիներէ ի վեր աշխատակցած է եւ կ-աշխատակցի սփիւռքի գանազան թերթերուն, հրապարակական լուրջ եւ խորունկ բովանդակութիւն ունեցող յօդուածներով, մեր ներկայ իրավիճակը յուզող հարցեր արծարծելով եւ նոր հրատարակուած գրական գործերու վերլուծումով:

«Սարտարապատ»

Զրապարակային Զրաւեր Ս.Գ.Լուսաւորիչ Կրթ. Զաստատութեան Նախկին Բոլոր Շրջնաւարտներուն

Յառաջիկայ 14 մայիսի, 2011, շաբաթ, երեկոյեան ժամը 18-ին, Զայ Կեդրոնի «Սիրանոյշ» թատերասրահին մէջ տեղի պիտի ունենայ յօբելինական հանդիսութիւն՝ նուիրուած Ս.Գ.Լուսաւորիչ Կրթ. Զաստատութեան նախկին տնօրէն պրն. Պետրոս Զաճեանի կրթական, գրական եւ հանրային գործունեութեան 60-ամեակին:

Հանդիսութիւնը իր ներկայութեամբ կը հովանաւորէ ՆՍՕՏՏ Գարեգին Բ. Ամենայն Զայոց Զայրապետը: Պրն. Պ. Զաճեանի կրթական, գրական եւ հանրային գործունեութեան պիտի անդրադառնան ծանօթ գրագետ Ռոպերտ Զատտեան (Պոլիսէն), գրականագետ Լեւոն Շառոյեան (Զալէպէն), տղթթ. Ալպերթօ Ճերեճեան եւ պրն. Ռուբէն Մոզեան:

Այսու, սիրով կը հրաւիրենք ՍԳԼ Կրթ. հաստատութեան նախկին բոլոր շրջանաւարտները՝ ներկայ ըլլալու յարգանքի յօբելինական հանդիսութեան:

Մեր փափաքն է, որ բոլոր այն նախկին աշակերտները, որոնք դասարանային գրասեղաններու վրայէն հետեւած են յարգելի ուսուցիչի դասերուն, ինչպէս եւ ունկնդրած են իր «Երկու Խօսք»երը ամալվերջի հանդէսներու բեմէն, միասնաբար հաւաքական յարգանք ընծայեն մայրենի լեզուի եւ Զայոց պատմութեան իրենց դաստիարակին:

Վստահ ենք, սիրելի նախկին շրջանաւարտներ, որ ձեր ներկայութիւնը ամենէն թանկագին վարձատրութիւնը պիտի ըլլայ նախկին ուսուցիչին:

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Հովանաւորութեամբ եւ ներկայութեամբ
ՆՍՕՏՏ Գարեգին Բ. Ամենայն Զայոց Կաթողիկոսի
Նախագահութեամբ Արժանթինահայ Թեմական Խորհուրդի
Նախագահ տղթթ. Ալպերթօ Ճերեճեանի

ՅՈՒՐԵԼԻՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Նուիրուած

Պետրոս Զաճեանի գրական, կրթական եւ
հանրային գործունեութեան 60-ամեակին

Խօսք կ'առնեն **Տղթթ. Ալպերթօ Ճերեճեան**

Գրագետ Ռոպերտ Զատտեան

Գրականագետ Լեւոն Շառոյեան

Ռուբէն Մոզեան ՀՀ Դեսպանատան Զարտուղար

Տեղի կ'ունենայ

շաբաթ, 14 մայիսի, 2011, երեկոյեան ժամը 18-ին

Զայ Կեդրոնի «Սիրանոյշ» թատերասրահին մէջ

Գեղարուեստական յայտագիր

Հարաւը Սփիւռքի մէջ

Այս գիրքով Պետրոս Հաճեան մեզի կը ներկայանայ որպէս հրապարակագիր: Սակայն ի պատիւ իրեն ան կողմ ըլլալով հանդերձ կը ներկայանայ որպէս անկողմնակալ հայ:

Գիրքը կը կարդացուի չթուլցող հետաքրքրութեամբ: Այս գիրքին մէջ պիտի գտնէք ոչ միայն գաղութի հայութեան հայ մնալու ճիգերը, այլ յատկապէս պիտի գտնէք Պետրոս Հաճեանի ճենճերող հոգին որ տիւ ու գիշեր ու

օրուան բոլոր ժամերուն կը ճգնի գտնել բոլոր այն միջոցները որոնցմով կարենայ սպասարկել հայ մնալու, գաղութը հայ պահելու մշտաներկայ պայքարին:

Ինք յուսահատող մը չէ հակառակ այն իրողութեան, որ արժանթինահայ գաղութը սպանախօս է արդէն:

Կը բաւէ որ Սարաֆեան մը սպաներենով ներկայացուցած է հայոց գրականութիւնն ու պատմութիւնը:

Կը բաւէ որ Վարդան Մատթէոսեան մը ծնած ըլլալով հոն՝ Արժանթինի մէջ, դարձած է հայախօս ու հայագետ ու մեծ եռանդով լծուած հայագիտութեան լուսաւոր ճամբուն:

Մատթէոսեանն է որ գրած է.- «*Պետրոս Հաճեանի վերլուծումները կը պատկանին «Սփիւռքակեդրոն» եւ «Հայաստանակեդրոն» տեսութիւններու բախումի ժամակաշրջանին, բայց փոխանակ մէկուն կամ միւսին հպատակելու, անոնք ստեղծած են առողջ համադրութիւն մը «Պատմական փոխլրացումի վարքագիծ մը, որ յաջորդական տարիներուն քիւրեղացաւ, բարեբախտաբար զոհ չերթալով լոգունգային տեսութիւններու»:*

Պարզ ու մէկին բնորոշում՝ Հաճեանի թե՛ հրապարակագրական թե՛ գրական էջերուն:

Անշահախնդիր, փայլուն էջ մը կայ այստեղ Բաբգէն Արք. Ապատեանի մասին.- «*Ունէր նկարագրի տոկուն եւ քիւրեղեայ գիծեր, հանդարտաբարոյ էր, խոհուն, հաւասարակշռուած ու համեստ: Չափի զգացում ունէր եւ գիտէր իր խօսքերուն ու քայլերուն տալ կրօնաւորէ մը սպասուած արժանաւորութիւնը»:*

Այս բոլորը կու գան անկողմնակալ գրիչէ մը:

Լաւ ճանչնալու համար Հարաւային Ամերիկայի հայ գաղութները՝ Արժանթինը, Պրագիլիան, Ուրուգուայը ու Չիլին ու Վենեզուելլան, պէտք է կարդալ այս գիրքը անոր առաջին էջէն մինչեւ վերջին էջը:

Պետրոս Հաճեանը կը խօսի նաեւ հայրենակցական միութիւններու մասին, վկայակոչելով անոնց դրական աշխատանքները:

Մեր հասարակական կեանքին մէջ, կը գրէ Պետրոս Հաճեան,- «*Պակաս է մտածումի եւ անկաշառ քննադատութեան կարիքը, առաւել եւս ինքնաքննադատութիւնը»:* Ու կ'եզրակացնէ.- «*Առանց քննադատական կուռ խօսքի ընկերութիւն մը դատապարտուած է լճացումի ու տեղքայլի»:*

Հաճեանի այս գրքին մէջ ջերմ խօսքեր կան գրագետ, բանաստեղծ ու հրապարակագիր Վարդան Գեորգեանի ու խմբագիր Յովհաննէս Տեվեճեանի մասին:

Վերլուծուած են նաեւ Պոլիսէն Արժանթին գաղթած Վարուժան Աճեմեանի գործերը, միշտ ճիշդ մօտեցումով:

Պետրոս Հաճեանի համար առաջին կարգի հարց է հայեցի դաստիարակութեան ներկան ու ապագան: Այս կարեւոր հարցին համար գրողին սիրտը բոցերումն է:

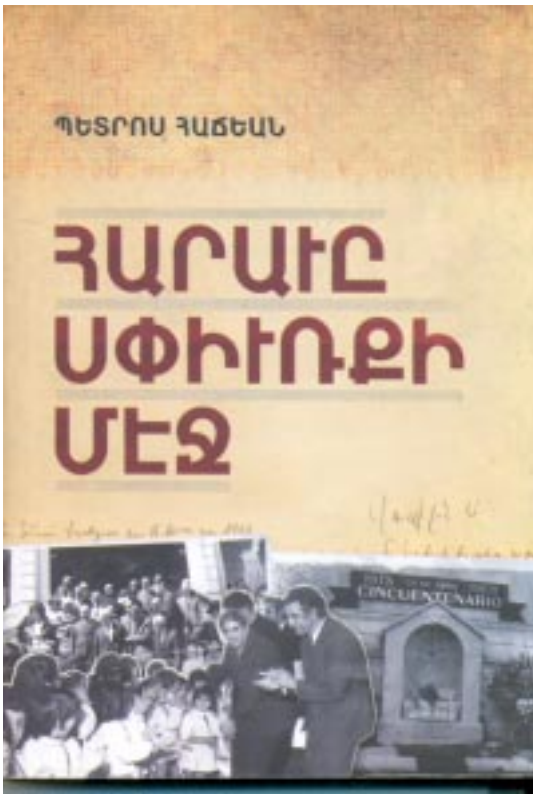
Տխուր էջ մըն է «*Ուսուցիչ կ'ուզուի...*» գլուխը: Այսօր հայ դպրոցը քիչ մը ամէն տեղ հայ լեզու դասաւանդող հայ ուսուցիչի սովէն կը տառապի: Այս ցաւին կանխարուժումը չենք ունցեած:

Հայ ոգին մեր հզօր կռուանն է կը գրէ Հաճեան: Ու հայ դպրոցը այդ ոգիին միջնաբերդը:

Գրողին նիւթն է նաեւ թէ նոր սերունդը ի՞նչ կը մտածէ Այսօր... Խօսիլ տանք նորերը կը թելադրէ Հաճեան: Հապա ապակուսկացականութի՞ւնը: Նոր վերք որպէս... Այս կապակցութեամբ սքանչելի հարցախոյզներ կը կազկակէպէ գրողը: Ազգային ինքնութիւն, հայ լեզուի պահպանում, Հայ Դատ, իր նիւթերն են: Նոյնպէս հայ եկեղեցին հայ դպրոցի կողքին:

Յուզիչ էջ մըն է .- «*Ո՞ր կ'երթաս՝ ինչո՞ւ կ'երթաս մեծ մայրիկ»*ը: Սարտարապատի յաղթանակով կը հրճուի Հաճեան, իսկ Կարսի եւ Էրզրումի կորուստով...

«*Սփիւռքեան խճանկար*»ին մէջ եւս կան յուզիչ էջեր: Այստեղ խիստ բանաստեղծական է «*Տերեւաթափ*»ը:

Acerca de “ El Cinturón” de Bedrós Hadjian

Escribe Felisa Kuyumdjian

El asombro y la metáfora habitan estas páginas de “El Cinturón” de Bedrós Hadjian.

Las memorias del pasado, la triste cotidianeidad, ilusiones que se desvanecen y resurgen, genocidio y desierto son paisajes en claroscuro. Sombras y tinieblas.

Leemos y sentimos:

“El Espanto de un viaje infernal”.

“los abismos de un pasado sombrío y sangriento”, un océano de cuarenta años de existencia. “Maraña más que vida”

Leemos y sentimos profundamente estas sensaciones que se desprenden en los “cuadro-cuentos” de Bedros Hadjian.

Leemos y vemos pasar una galería de personajes, un desfile de héroes y antihéroes. Seres desgarrados por la adversidad, con sus defectos humanos, debilidades y mezquinidades y aún así apasionados frente al amor a la patria y a su raza.

Esta naturaleza humana, rica y pobre desfila ante nuestros ojos. Ahí están ellos, en cuerpo y alma.

Son reales. Tienen nombre. Y están ahí por un juego del destino, ahí donde debían estar.

Participamos de los distintos tiempos y distintos lugares de una misma tragedia. Distintos fragmentos de una historia.

Hay páginas que desgarran. Hay páginas donde brota la ternura. Hay páginas que gritan el silencio.

Hay movimiento. Hay estados anímicos profundos. Y la pluma de Bedros Hadjian dibuja minuciosamente estos estados del alma.

Hay sugerencia.

Cada cuento es como un cuadro-secuencia que el lector debe armar para crear mentalmente y con su imaginación un verdadero “film”.

Bedros Hadjian conoce bien a sus criaturas. Participa de sus sueños, sueños de un mundo perdido y sueños futuros que se desvanecen. La repatriación y el mito del retorno.

Bedros Hadjian los contempla desde distintos ángulos y lejanías. Su mirada, como una cámara se acerca y se aleja. Ahonda en los más mínimos detalles y en el casi imperceptible gesto Genocidio y desierto. ¡Qué paisajes...! Barrios. Niños. Mujeres. Pobreza. Desocupación. Desaliento. Son verdaderos “cuadros para una exposición”

Están ahí, en las páginas. Cuestión de entrecerrar los ojos e imaginar a través de las palabras bien engarzadas, ese mundo real y extraño. Bedros Hadjian los ha visto. Los ha vivido. Eso creo.

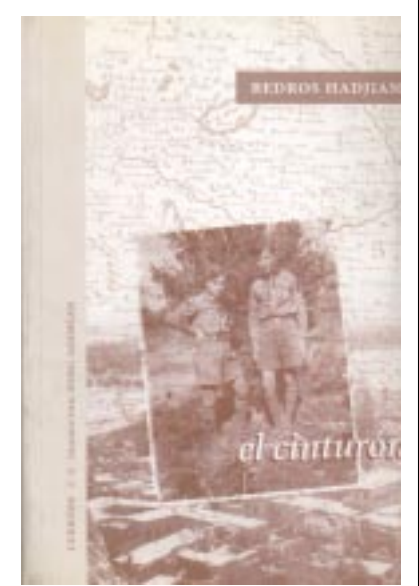
La pluma de Hadjian se va deslizando con realismo y poesía sobre cada historia, cada emoción. Y deja rasgos psicológicos al desnudo. Capta sentimientos desde lo más íntimos pliegues del alma y un erotismo sutil se desprende. Erotismo profundo y puro como el de un pintor o un escultor frente a su modelo.

Con su “cinturón”-rojo, azul, anaranjado-prendido a su alma eternamente, Hadjian enlaza esta sucesión de cuentos que conforman una “novela”-

¿Novela-realidad? ¿Novela-ficción?

No. No es la ficción que crea y recrea. Es la pura realidad que sobre la pantalla blanca de nuestra mirada se va dibujando y moviendo lo que la cámara-ojo y alma del escritor-ha registrado.

“El cinturón” es en el conjunto de “cuentos-cuadros” una “novela”. Lo he leído con fruición y he descubierto a un “verdadero” escritor.

Յոյսը նուաճելու կոչ կ'ուղղէ հեղինակը եւ հայահաւաքը անհրաժեշտ կը նկատէ: Որովհետեւ «*Հայ ըլլալը յանձնառութիւն*» է: Իսկ մեր թերթերը կը տպուին մեզի համար, եթէ տակաւին մեզմէ շատերը կը կարդան մեր թերթերը: Ո՞ր ենօտարներու համար գրածները...

Ուրիշ ցաւ մը եւս.- Արեւմտահայերէնի այսօրն ու ապագան...Ո՞վ հայրութիւն պիտի ընէ մեր լեզուին, եթէ ոչ Հայրենիքը:

Պայքարիլ մինչեւ յաղթանակ կը պատգամէ Պետրոս Հաճեան:

Յաւով, սրտի ճնշումով, ապրումով գրուած վաւերաթուղթ մըն է այս գիրքը տպուած Հալէպ, զոր կարդալ պէտք է ոչ թէ ողբալու, այլ յոյսով զինուելու համար: Դալար մնայ գրիչդ Պետրոս Հաճեան:

Դալար մնայ գրիչդ, Պետրոս Հաճեան:

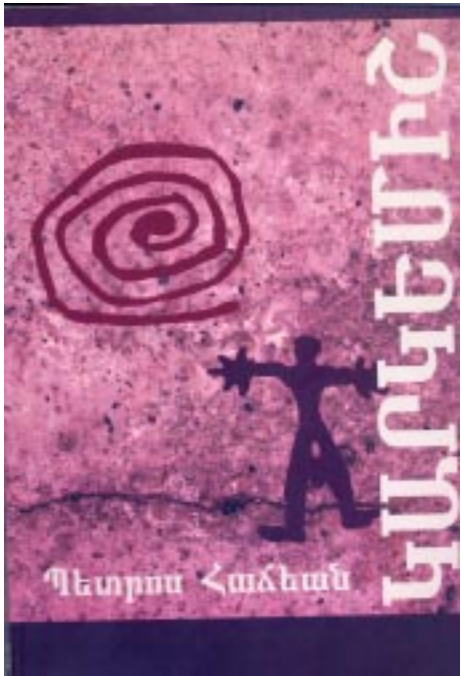
(Հատուածներ)
«Նոր Կեանք»,
ԹՈՐՈՍ ԹՈՐԱՆԵԱՆ

Հալէպ, 4 Օգոստոս 2008

ՊԵՏՐՈՍ ՅԱԾԵԱՆԻ «ԿԱՐԿԵՄԻՇ»Ը

Պետրոս Յաճեան իր այս գիրքով կ'անմահացնէ իր ծննդավայր գիւղաքաղաքը, ճիշդ այնպէս ինչպէս իր ամբողջ գրականութեամբ անմահացուցած է Յակոբ Մնձուրի: Եւ Կարկեմիշի իր յուշերը պատմելու ու այս գիւղաքաղաքին մէջ ապրած մարդոց պատկերները նկարագրելու ընթացքին Պետրոս Յաճեան կը գործածէ սահուն, գուարթու հաճելի ոճ մը, ճիշդ այնպէս ինչպէս իր հայրենի գիւղը, ապա Ամերիկայի կեանքը նկարագրելու ընթացքին գործածած էր գիւղագրութեան ուրիշ վարպետ մը, Յամաստեղ:

Ծիշղն ըսելու համար, Պետրոս Յաճեանը կարդալու ընթացքին շարունակ վերոյիշեցինք

գիւղագրութեան երկու մեծ վարպետները. Մնձուրին ու Յամաստեղը, որովհետեւ Պ. Յաճեանի «Կարկեմիշ»ը կարծես սնունդ առած էր այս երկու գրագետներէն ու նոր բաղադրութիւն մը դուրս բերած էր այդ երկուքին միացումէն:

Ինքնուրոյն հրաշալի ստեղծագործութիւն մըն է «Կարկեմիշ»ը, վարպետ գրագետի գործ, որ Կարկեմիշի երկու համեստ հայկական վարժարաններէն ստացուած մաքուր, մասմաքուր, բայց շատ հաղորդական հայերէնով մը մեր աչքերուն առջեւ կը փռէ Կարկեմիշի աշխարհագրական ու բարոյական քարտէսը: Այս գիրքը կարդալու ընթացքին, քայլ առ քայլ կը շրջինք Կարկեմիշի վերին ու վարին թաղերուն մէջ, կ'անցնինք իւրաքանչիւր բնակիչի բնակարանին կամ խանութին առջեւէն, կը հասկնանք թէ որու խանութին քով որուն խանութը կայ, որուն բնակարանին դիմաց որուն բնակարանը կը գտնուի, կը ճանչնանք գիւղաքաղաքի երեւելի կամ սովորական, բարեհամբաւ կամ վատահամբաւ, սովորական կամ հերոսական մարդոց անուններն ու կեանքի պատմութիւնը, կը ճանչնանք նաեւ գիւղաքաղաքի քանի մը խենդերը, եւ երբ գիրքը կ'աւարտենք, մեզի այնպէս կու գայ որ այլեւս ունինք Կարկեմիշի քարտէսը, զոր պիտի դնենք Մնձուրիի Արմտանի քարտէսին քով, թէեւ իրարմէ այնքան անկապակից: Գիտենք այլեւս որ այս

քաղաքը ունի վերին ու վարին թաղեր, որոնք իրարմէ կը բաժնուին աղբիւրով մը: Գիտենք որ «Եկեղեցիի ճիշդ դիմացը, գառիվերին ձախ կողմը, մուսը ու խելօքիկ կը պառկին Կարկեմիշի մեռելները, հերթով, նախ՝ արաքները բարձրադիր ճեփ-ճերմակ շիրմաքարերու տակ, յետոյ՝ հայերը, վերմակի պէս իրենց վրայ քաշած ծլարձակուած հողաթումբեր, թեւաբեկ խաչափայտեր կամ կրաղիւսեայ գորշ շիրիմներ:» Գիտենք որ Գոց Շուկան կը լմնայ երբ կը հասնիս այն անկիւնը, ուր կայ կլայագործ Աբոյի եւ Աբոյի գինետուն-սրճարանը: Այս անկիւնէն քիչ մը վար, կը սկսի հայերու վարի թաղը, եւ առաջին տունը, որուն կը հանդիպիս սեւ ներկուած երկաթէ դուռով եւ երեք կանաչ պատուհաններով Յայկանոյշին տունն է: Եւ այսպէս շարունակ:

Պետրոս Յաճեանն ալ յաճախ Կարկեմիշը կը պատմէ ներկայ եղանակով, կարծես հիմա է որ պտոյտ մը կ'ընէ անոր թաղերուն մէջ, ճիշդ այնպէս ինչպէս կ'ընէր Մնձուրի: Բայց Պետրոս Յաճեան շատ հեռու է Մնձուրիին իւրայայտուկ ու քիչ մը կնճռոտ, խօսակցական լեզուի վերիվայրումներով օծուն ընթացող լեզուէն, ան ունի շատ հոսուն, հաճելի, սրամտութիւններով օծուն լեզու մը, որ այս անգամ մեզի կը յիշեցնէ Յամաստեղի ոճը: Պետրոս Յաճեան Կարկեմիշի կեանքէն վերցուած ամենն ողբերգական դրուագն իսկ կը պատմէ սրամտութեան համեմով մը, որ կրկնապէս կը գեղեցկացնէ գործին մթնոլորտը, պահելով հանդերձ «տեղական գոյնը», որ հիմնական կետն է գիւղագրութեան: Այս է որ Պետրոս Յաճեանը մեր աչքին կը դարձնէ շատ յաջող, նոր ու ինքնատիպ գիւղագիր մը, որ սա դարաշրջանին, Արժանթինի նման երկրի մը մէջ նստած, կ'ապրեցնէ հայ գիւղագրութեան մեծ ավանդութիւնը:

Կարկեմիշի մէջ իսկապէս այսքան հետաքրքրական ու ինքնատիպ տիպարներ կայի՞ն, թէ հեղինակն է որ քիչ մը գոյն ու փայլ կու տայ, կը ջնարակէ զանոնք. չենք գիտեր, բայց գրքին ծայրէն մինչեւ վերջը կարգաւ պիտի կարդանք այս տիպարներուն պատմութիւնները. սկսելով մանրազնային Փօլէն, ամէն օր Եւրոպայի քարտէս մը բանալով Զիթէրի պատերազմին հետեւող այս Եւրոպաշունչ մարդէն եւ Կարկեմիշի պարտիզպան Օհաննեսէն, որ Յայաստան առաջին ներգաղթողներէն մէկը պիտի ըլլայ: Ահաւասիկ հետաքրքրական «պարտիզպան» մը, որ շարունակ կը խօսի հայոց լեզուի դասաւանդութեան մասին, եւ կը պահանջէ որ Այք. Բեն. Գիմ. ըսուի եւ ոչ թէ Ա. Բ. Գ.ը: մանրազնային Փօլին շուրջ ամէն օր կը հաւաքուած պիտի ըլլան հնակարկատ Գեւոն, սափրիչ Յայկազը, Յալօ Կարապետը, Կոշկակար Չաքարը, ոսկերիչ Թորոսը, Կարճուկ Դաւօն, կառապան Մարտիրոսը, պերպեր Ակոբը, որ միաժամանակ գիւղաքաղաքին բժիշկը կը նկատուի: Պիտի կարդանք Փօլին տխուր մահուան մասին, որմէ վերջ անոր յիշատակին հետ պիտի հաշտուի

իր դառնացած հայրը: Այս տխուր պատմութենէն վերջ կամաց կամաց պիտի ճանչնանք գիւղաքաղաքին միւս բնակիչներն ու տուներուն դիրքերը. վատահամբաւ կին Յայկանոյշը, այն որ տեղացի կիներու կողմէ «Օրոսփը» կ'անուանուի, եւ Տիգրան Զաւուշը, այս հերոսական տիպարը իր ծիծով ու մտրակով, որ սակայն ամբողջ թաղամասին մէջ պիտի խայտառակուի երբ պիտի վռնտուի Յայկանոյշին կողմէ:

Իւրաքանչիւր պատմում բան մը կը խաղցնէ մեր սրտին մէջ: Թոփալ Եուսուֆ մը կայ, որ շարունակ իրեն հետ կը պտոյտցնէ Թուրքիոյ մէջ թողած իր կալուածներուն թափուները, շարունակ Բերիա ու Թուրքիա կ'երթայ իր իրաւունքները ուզելու համար, եւ որ սակայն օր մը Եփրատի ջուրերուն մէջ կը թաղուի, իրեն հետ տանելով նաեւ իր թափուները:

Կոշկակար Մինաս մը կայ, որ ամէն գիշեր գինով տուն կը վերադառնայ ու կը ծեծէ իր կինը Տէլը Մարիամը, որ ամէն օր կոշիկ կարելու ընթացքին կ'երգէ միակ երգ մը. «Ձայն մը հնչեց Երզրումի հայոց լեռներէն...»:

Նշանաւոր գինեպան ու կալուածատէր Զիրիաքոս մը կայ, Կարկեմիշի ամենէն նշանաւոր կապելային տէրը, որ իր թիթեռնիկ փողկապով համբաւաւոր մարդ է եւ այդպէս ալ կը մնայ մինչեւ որ կ'ամուսնանայ ու երեւան կ'ելլէ որ ան սեռային անկարողութենէ կը տառապի: Նշանաւոր Զիրիաքոսը կը կորսնցնէ ամբողջ իր վարկը:

Մերթախան Յոսէփ մը կայ, որուն երագն է Արարատի վրայ մագլցիլ եւ որ նաեւ սակայն հաւեր կը բուծանէ: Իւրաքանչիւր հաւուն համար ալ տոմար ու հաշիւ կը բռնէ: Ան հաւերուն կողքին, այնքան շատ ալ զաւակ ունի որ այլեւս անոնց անուններն անգամ կրնայ շփոթել: Իր կնիկէն հեռու կը պառկի գիշերները ու դրացի կիները կ'ըսեն. «Էրիկը խուցի մէջ կը պառկի, բայց կնիկը փրթ-փրթ զաւակ կը բերէ: Ե՛րբ կը շինեն այդ չօճուխները Կարկեմիշը ունի բնակա-

նաքար նաեւ իր հանրատունը, այն որ շրջանի կիներուն կողմէ կոչուած է «գէշանց»:

Ասիկա պիտի ուտէ Արսէն Վարդապետին գլուխը: Խեղճ Յայր Սուրբը նոր եկեղեցի մը կառուցանելու համար նուիրահաւաքում ընելու ընթացքին պիտի հանդիպի նաեւ «գէշանց», անշուշտ միայն դրամ ուզելու համար: Բայց գիւղաքաղաքի ամբողջ պատուաւոր բնակչութիւնը պիտի գայթակղի, բոլորն ալ պիտի հարց տան թէ ան ի՞նչ գործ ունէր այդ հանրատան մէջ: Արսէն Յայր Սուրբ ի վերջոյ պիտի ստիպուի հեռանալ Կարկեմիշէն, առանց ոտք դնելու իր կառուցած եկեղեցիին մէջ:

Յրաշալի պատմութիւնները իրարու կը յաջորդեն, երբեմն անցնելով նաեւ հեղինակին անձնական կեանքին ու հորը կամ հորեղբորը ապրումներուն մէջէն: Այստեղ կը յայտնուին նաեւ հայերէնի մտահոգութիւններ: Ուսուցչուհի Աղանի Յանըմ շարունակ կը սաստէ. «Յայերէն խօսեցէք, տղաք, հայերէն»: Կայ նաեւ ամենէն տիրական դէմքը. ուսուցիչ Պարոն Յարութիւնը, որ այնքան խոր տպաւորութիւն թողած է աշակերտներուն վրայ:

Յեղինակը ապրեցնելով գիւղագրութեան մասնաւորաբար Մնձուրիական ավանդութիւնը, երբեմն հրաշալի էջեր կու տայ նաեւ Կարկեմիշի առօրեայ ապրումի բարքերուն ու առտնին սովորութիւններուն մասին:

Պետք է կարդալ Պետրոս Յաճեանի «Կարկեմիշ»ը:

ՌՈՊԵՐ ՅԱՏՏԵՃԵԱՆ
«Մարմարա»
31 Օգոստոս 2006

Ապրիլ 24-ի յուշահանդես Տէր Չօրի մէջ, 1954:

«Հրամմեցէք, Պարոններ»

(հեղինակ ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՃԵԱՆ)

ՊՈԼԵՆՈՍ-ԱՅՐԵՍ, 1995

այսօր, կրնայ հատորներու նիւթ հայթայթել պատմութիւնը ուսումնասիրողին: Ու ինչպէս տեղ մը կ'ըսուի, «*Ներգաղթը եղաւ թաղականի ընտրութեան պէս բան մը. կենսագրութեան պրպտում, վեճ, բամբասանք, կողմերու զատորոշում եւ կողմերու կռիւ*»: Եւ դեռ՝ «*դրացի մարդիկ սկսան գծողուիլ իրարմէ, բարեկամները կռուցեան իրարու հետ*», ացնգի Հայաստանէն եկած ներգաղթի կոմիտէի մարդիկը պատգամած էին պարզամիտ ու հայրենակարօտ մարդո՝ թէ «*Հայաստանը ունի բարեկամ Հայեր եւ թշնամի Հայեր*»:

Հակառակ այս առթիւ պարզուած յոռի բարքերուն, պէտք է անպայման արձանագրել, որ դէպի հորիւր. Հայաստան հայութեան զանգուածային հոսքը, օրին խանդավառեց բանաստեղծներու եւ արձակագիրներու պատկառելի խումբ մը, յատկապէս՝ Միջին-Արեւելեան հայ գաղութներէն, Հոգին կարօտը ու հայրենիքի երազը տիրական եղան գեղարուեստական խօսքի վերածուած անոնց խոյուններուն մէջ, այնպէս ինչպէս այդ զգացումները գերեզմարեցին Պուրճ Համուտի Զեմին համեստ մէկ քատակոփը կամ ճեզիրէի հեռաւոր մէկ գիւղին թրքախօս հայ մշակը:

Բայց այսօր, 50 տարիներ ետք, Պետրոս Հաճեանի գրչին տակ Ներգաղթը կը զգենու աւելի առարկայական արժեւորում մը, իր սեւ ու ճերմակով, ապահոված բարիքով ու թողած ստուերով, առանց դուրս գալու երբեք **գեղարուեստական խօսքի** սահմաններէն, ինչ որ մեծագոյն արժանիքներէն մին է այս հատորին ու բարենիշ մը՝ հրապարակագրական անցեալ մը ունեցող հեղինակի հաշւոյն:

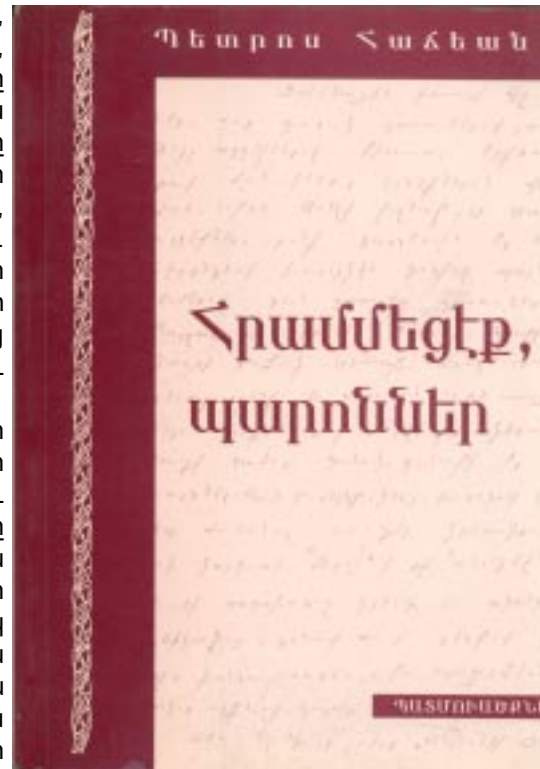
Այս իրողութիւնը լաւագոյնս հաստատող պատմութեանքներ են՝ **«Անդրանիկ Փաշա Հայաստան գնաց», «Ալեքիս սերը», «Պարոն, անուս գրէ»** եւ մանաւանդ՝ **«Գօտիս»**, որ հեղինակին պատանեկան խանդավառ տարիներէն առնուած յուշի պատառիկ մըն է, ուղղակի առնչուած ներգաղթին ու հիանալիօրէն բացայայտող՝ այդ օրերու ներհայական յարաբերութեանց հարազատ պատկերը՝ անձնական փորձառութենէ մը ընդհանրականին բացուող ճարտար սուզումով:

Այս հատորին առնչուող այլ թեմա մըն ալ արաբացած հայ որբերն են, Հիւսիսային Սուրիոյ, մէկ ծայրամասէն միւսը, եւ որոնց թիւը ցարդ անծանօթ կը մնայ հայ պատմագրութեան: Պարզ է սակայն, թէ հազարներով կը հաշուուէին ասոնք, մեծաւ մասամբ խլուած իրեցն արմատներէն, հաւատքէն հոգեկան թէ արեւակցական կապերէն: Ծողոգուրկ դժբախտ սերունդ մը որ իր մանկութիւնը վերապրեցաւ Տեր-Զօրի տաք աւազներուն վրայ, անօթի եւ մերկ: Հեղինակին բառերով՝ **«Արեւի ու Աստուծոյ ոճրային վկայութեամբ»**:

Բազմիցս պատահած է սակայն, որ արաբ պետեւիներու կողմէ որդեգրուած այս հայ որբուկները,

փոխելով հանդերձ իրենց լեզուն, հագուստն ու դիմագիծը, աներեւոյթ ու անշօշափելի բան մը պահեն իրենց ներսիդին, «արիւնէն ու ոսկորներէն ալ անդին», օր մը անակնկալօրէն յայտնելու համար գայն: Այս եզակի երեւոյթն է ահա, որ նիւթ հայթայթած է Պ. Հաճեանին, ապրուած պատկերներ քանդակելու եւ յուզիչ դէպքեր արձանագրելու՝ արաբացած հայ մարդոց արմատներու վերադարձի **ճիգերէն...**:

Եզրակացնելու համար ըսենք, թէ Պետրոս Հաճեանի իրապաշտ պատմութեանքներու առջինէն այս հատորը գ ե ղ ա ր ու ե ս տ ա կ ա ն վկայագրութիւնն է Սփիւռքի խռովայոյզ մէկ ժամանակահատուածին, որ արդէն ունի շուրջ 50 տարուան հեռաւորութիւն: Անիկա վկայութիւնն է նաեւ Հաճեանի գրագետի կոչումին ու բարձրաժեշտ գրականութիւն մը կարենալ մշակելու անոր տաղանդին: Այդ կը փաստեն՝ մթնոլորտ նկարագրելու իր անվիճելի շնորհքը, մարդկային հոգեբանութեան ներթափանցելու իր ատակութիւնը, համեմատական պատկերներու արտակարգ ճոխութիւնը, ջինջ ու մաքրաջրուած իր լեզուն, որ առանձինս արժանիք մըն է արդէն: Ու այս բոլորին վերեւ, որպէս փառապսակ՝ իր ոճը, հմայիչ, առինքնող, ու պարզ միանգամայն, բարբառային կամ տեղայնական ըսելաձեւերով ու գոյներով թաթաւուն, որ տեսակ մը

խառնուրդն է կարծեք Համաստեղ-Սիմոն Սիմոնեան-Արամ Հայկազ երրորդութենէն եկող բոյրի մը: Մէկուն վերստեղծած հայրենի միջավայրը, միւսին ինքնատիպ հերոսները, երրորդին անսթեւեթ ոճը, մեղմօրէն կաթկթող անձրեւներու հանգոյն, եկած են շաղախուիլ այստեղ, նորատիպ սա գրքին մէջ, ու աւետել յապաղած յայտնութիւնը արժեքաւոր գրիչի մը:

(Հատուածներ)
«Յառաջ» 1996
ԼԵՈՆ ՀԱՌՈՅԵԱՆ

Vivir en Balvanera

Escribe Eduardo Gudiño Kieffer

Y bueno, sí, Balvanera, uno lo recuerda cuando ve el casi olvidado nombre en los padrones electorales o cuando visita la iglesia de aquí a la vuelta. Uno sabe que es la zona de la concentración de inmigrantes judíos -parte del Once-, que se renueva felizmente con otros emigrantes del Lejano Oriente. Taiwan, Corea, algún otro remoto país. Y uno conoce. Y uno aprende. De todos ellos, tan distintos de nosotros y tan iguales en el deseo de integrarse. En esta comunidad cosmopolita están también -y son una presencia muy fuerte- los aremnios, de quienes vale lapena hablar porque se acriollan sin perder su fuerza natural ni su identidad cultural.

Leo un libro de Bedrós Hadjian, titulado «Grandes figuras de la cultura armenia» (siglos V-X) y me pregunto por qué no sabemos más de este fuerte grupo étnico que ha contribuido y contribuye -como los otros- a formar un nuevo país, receptáculo de tantos pueblos y, valga el lugar común, crisol de razas.

Yo ignoraba, por ejemplo, quién era «David, el Invencible» (Anhaght), que después de otros filósofos pudo demostrar a los griegos que no hacía falta ir a Atenas para que creciera el pensamiento metafísico. En este David, la existencia de Dios, problema esencial, puede darse por grados de cognición, sensación, imaginación, dialéctica y razón. ¡Y por Dios, por el Dios de cualquier religión! ¿No son acaso estas posibilidades que todos los humanos podemos y debemos ejercer? Parecería que el invencible nació hacia el 480 de nuestra era en un pueblo llamado Nerkín (Tarón), y que estudió en Alejandría con Olimpíodoro el Menor (neoplatónico). De alguna manera, y sin conocerlo, habremos recibido sus enseñanzas a través de otros maestros.

¡Y me entero de tantas otras cosas! Algunas parecen cuentos y son historias. Como la de Tarón, que se atribuye a Zenob Glak y a Hovhán Mamikonian, y que narra la llegada de Gregorio El Iluminador a Armenia para combatir con sacerdotes paganos. Están las hazañas del rey Terdat y toda una epopeya del cristianismo, y sobre todo, una lucha por la libertad de que los armenios todavía no han resuelto en su propia tierra. Desde la nuestra, tiene derecho a la libertad de expresión.

Ներգաղթը որպես գրականություն

...Այժմ, գրեթե կես դար ետք ու յարակարծօրէն, աշխարհի միւս ծայրէն՝ Արժանթինէն, հրապարակ կ'իջնէ հեղինակի մը առաջին գիրքը, որուն գլխաւոր նիւթերէն մէկը այսօր կ'էս մոռցուած այդ ժամանակշրջանն է՝ Ներգաղթը: Յարակարծօրէն կ'ըսենք, քանի որ արտագաղթի օրեր կ'ապրինք: Բայց եւ այնպէս կ'երեւի թէ անհրաժեշտ է Ներգաղթը գրի առնել զայն վերջնականապէս մոռնալու համար:

Խօսքը կը վերաբերի Պետրոս Յաճեանի «**Հրամմեցեք, Պարոններ»** գեղատիպ հատորին, որ լոյս տեսած է Պուէնոս-Այրես այս տարուան սկիզբը:

Ներգաղթ էր: Նոյնը պէտք ըսել Եղեռմի եւ անապատի հետ կապուած գրութիւններու պարագային, ուր ողբերգութիւնը աղաղակ չէ, այլ՝ թելադրութիւն:

Գրքին ենթահողը ինչպէս յայտնի կը դառնայ առաջին իսկ հայեացքով, անձնական

փորձառութիւնը կամ յիշողութիւնն է: Աւելի դժուար բան չկայ, քան այդ անձնականը գրականի վերածելու փորձը: Ինչպէ՞ս ընել, որ իրականութեան եւ փաստի հոսքը

չխեղդեն գրականութիւնը: Այդ փորձաքարին զարնուած է «**Հրամմեցեք, Պարոններ»** հատորին հեղինակը եւ կրցած է այդ բախումէն ողջ-առողջ ելլել առանց մեծ վնասներու:

Մնալով հանդերձ դասականի ծիրին մէջ, ձեւով թէ ոճով, Պետրոս Յաճեան յաջողած է գծել ապրող տիպարներու շարք մը ու մեզի բերել կորսուած աշխարհի մը բոյրը, հոգ չէ թէ ժամանակի գործօնը իր դերը կը խաղայ, որպէսզի այդ կերպարները այլեւս չպատճառեն այն ցնցումը, որ բնական պիտի ըլլար ուրիշ պայմաններու տակ:

Անշուշտ «**կորսուած աշխարհ»** չի նշանակեր անցելապաշտութիւն, ինչ որ Պ. Յաճեանը կը տարբերէ Յամաստեղի ու Եդուարդ Պոյաճեանի սերունդներու գեղագիտութենէն: Ընդհակառակն, գրքին առաջին երեք կտորները հայկական փակ աշխարհի մը կը բերեն, որպէս նախասփիւռքի

ցոլացում (թէեւ «**Չղջումը»** հայութեան հետ որեւէ աղերս չունի): Յաջորդ հինգ կտորները կը վերբերեն նախասփիւռքին քանդումը՝ Ներգաղթի անցքով, իսկ վերջին չորսը արդէն սփիւռքեան եւ զգայնութեան հարցեր կը յարուցանեն: Արաքացած հայերու այդ կերպարներուն տակ, ուր մարդկային զանազան տրամներ կը խլրտին, մերօրեայ սփիւռքահայու որոշ կրկնակներ կը գտնենք. վերջին «**Ճակատագիր»** պատմուածքը բաւական բնորոշ է այդ ուղղութեամբ: Թէ ի՞նչ տեղ կրնայ գրաւել այս գործը սփիւռքեան գրական ընթացքի մէջ, մենք կը դժուարանանք ըսել, դիտելի է սակայն, որ մերծեցումի թէ զարգացումի տեսակետէն, գրեթէ չգոյ «**Ներգաղթի** գրականութեան լաւագոյն նմոյշներէն մէկը պէտք է համարուի.

(Հատուածներ)
«Յառաջ»

Վարդան Մատթոսեան

Հաշուեյարդար

Ճեմարան...

Բերդի նման անհասանելի. եկեղեցւոյ նման երկիւղալի ու այնքան ցանկալի կը թուէր ան մանկութեանս հանգրուանին, իսկ անհասանելի ու սուրբ այս բերդը ոտք դնելէս ետք անոր գրաւչութենէն բան չէր պակսեր. ընդհակառակը ան պիտի մնար միշտ սրտի մօտին հարազատը: Յետոյ օրը կու գար բաժանման, հանդիսութեամբ կնքուած տխուր օր, բայց կեանքի սովորական երթ: Հանգրուան մը եւս աւարտած էր, պիտի անցնէինք նորին:

Ու ճեմարանը կը դառնար ամենագողտրիկ յուշերու պահարանը: Հոն էին դասարանային փոքրիկ մեղքերը, չարածնիութիւնները եւ մանաւանդ ուսուցիչներու յարգելի դէմքերը:

-Անմիջապէս եկո՛ւր, քեզի անակնկալ մը կայ. ուսուցիչներէդ մէկը պիտի տեսնես. քրոջս երգեցիկ ձայնն էր ընկալուիչ գծին միւս ծայրէն:

Արդէն կռահած էին անձը. ճեմարանի նախկին հայերէնի ուսուցիչ-տնօրէն պրն. Պետրոս Յաճեան Յալէպ կը գտնուէր ամառնային արձակուրդով: Լսած էի ու ջերմօրէն փափաքած՝ զինք տեսնել յարմար առիթով:

Յուշերու պահարանի դուռը կամացուկ ետ կ'երթայ...

Եօթներորդ կարգի հայերէնի պահն է: Հայոց տխուր պատմութեան հետ բազմաչարչար հայերէն լեզուի ու անոր ճակատագրի զոհ դարձած ուսուցիչը:

Երկուշաբթի առաւօտ է. փոքրամարմնին արագ շարժումներով մեր ուսուցիչը արդէն ամպիոնին վրայ է:

Սիրտս կը տրոփէ: Ջանասեր ու հետեւող աշակերտուհի եմ, բայց սա գոց սորվիլը ինծի համար իսկական չարչարանք է. ան ալ արաբերէն ու հայերէն մէյ-մէյ երկար կտորներ:

Ամբողջ Կիրակի օր մը գրքերը ձեռքիս փոխն ի փոխ ջանք թափեցի, նախապատուութիւնը տալով արաբերէնին: Իսկ հիմա սկսած է դասապահը:

Ահաւասիկ Անին, Յակոբը,

Լենան, Յարութը ու բոլորն ալ Արարատի կողերուն ոտք չորած արդէն կը թաւալին. ինչպէ՞ս հասնիլ մինչեւ կատար:

Կտորը հիանալի է, թերեւս այդ մէկը աւելի վրդովէ ուսուցիչը, ան աչքերը յառած է գետին, շատ տխուր

ազգային վարժարաններուն մէջ առաջին հանդիսացած էր. կը տեսնէք ահաւասիկ պատկերը:

Ես անճրկած եմ, ափիս մէջ թուղթէ թաշկինակը կը սեղմեմ այն աստիճան, որ եղունգներս կը խրուին մորթիս մէջ: Հաճեանը՝ խռպոտ, զիս

Ձախէն աջ՝ Պ. Ավետեան, Պ. Յաճեան, Ա. Յովհաննեսեան եւ Տիկ. Ս. Յաճեան

ծայրնով կ'ըսէ «յաջորդը»:

Բոլորն ալ հագիւ առաջին համարը արտասանած կը կմկման: Պրն. Յաճեանի ականջները կարմրած են, կը չափչփէ դասարանի լայնքը:

Կը նայիմ ժամացոյցին, տակաւին դասապահը կ'երկարի, կարգը հասած է ինծի: Ոտքերս կը կթոտին, կարծես սողալով կը հասնիմ դասարանի առաջամասի բարձրութեան վրայ, կռնակս կու տամ գրատախտակին, դիմացս Յրաչին ծամածռող դէմքն է, տակաւին ուրախ աշակերտ կայ. մինչ ես կը դողդոջեմ, բառեր՝ երկչոտ դուրս տալով, ձայնս անձանօթ կը թուի:

Առաջին համարը սահուն կ'ընթանայ, երկրորդն ալ կ'ազատագրեմ փականքէն, երրորդը արդէն կարելի չէ փրկել... ու կը սկսի որոտումը:

-Այս աշակերտուհին անցեալ տարի նախակրթարանի հայերէնի աւարտական քննութիւններուն բոլոր

փշաքաղող ճիչով կը շարունակէ.

-Առաջին հանդիսացող աշակերտուհին կը կմկմայ եւ մենք տակաւին Արարատի մասին տաղեր կը գրենք, հայերէն լեզու դասաւանդելու համար կը պայքարինք, մենք ջարդ տեսած ժողովուրդ հազար զոհողութիւններով հիմնուած այս ճեմարանէն ներս հայերէն դասի պահը խաղի պահ ընդունած ենք, այդպէս չէ՞ Յրա՛չ, ու դարձաւ ան տակաւին քմծիծաղը շրթներուն վրայ գծած աշակերտին:

Ես քարացած եմ թէ՞ քար թափած է գլխուս, չեմ գիտեր. այսպիսի վիճակի մէջ երբեք չեմ գտնուած, այտերես, ականջներես կրակ կը ժայթքի, գլուխս ծռած կը փորձեմ կուլ տալ արցունքներս:

Ուսուցիչի չոր «տեղդ անցիր» նախադասութիւնը մղեց զիս դէպի գրապեղանները: Չէի կրնար նայիլ նոյնիսկ դասընկերներուս դէմքերուն: Երկար ատեն պրն. Յաճեանի

խորաթափանց նայուածքը կը զգեսներ զիս:

Տարիները թաւալած էին: Պրն. Յաճեանը ուսուցչութեան ասպարէզի մոլոր ճամբաներով չուած էր Արժանթին. հաւանաբար հոն շատ աւելի տխուր դասապահներու ներկայ ըլլալու:

Արտասանութեան այս պահը մնաց յուշերուս պահարանին ամենախոցելի միջադէպը, որ սակայն երբեք չկրկնուեցաւ:

Հանգրուանային երթը տակաւին կը շարունակուէր. մեր սերունդի տղաքը արդէն հասուն այրեր, կիներ պատասխանատուներ են ու այնքան ալ վատ տղաք դուրս չեկան:

Կամացուկ փակելով յուշերու պահարանս, բացի գրքերուս դարակը: Պէտք է գրքոյկես օրինակ մը մակագրել հայերէնի ուսուցիչիս, վերջնականապէս ջնջելու համար տխուր միջադէպը:

Սենեակին սեմնէ երբ մուտք գործեցի, սպիտակախառն գլխով մարդուկը ցատկեց տեղէն ու տուաւ անուս: Պրն. Յաճեան տարիներու ընթացքին տնօրէնի բեղուն աշխատանքին, ազգային մարզի մէջ տարած գործունեութեան կողքին ամբարած էր նաեւ կշիռքային ծանրութիւն, բայց նոյն արագաշարժ, գործունեայ, ինքնավստահ մարդն էր: Աչքերը կը փայլէին ուսուցչի հետազօտիչ նայուածքով:

Մենք ողջագուրուեցանք. շիկնելով յիշեցուցի իրեն արտասանութեան դասապահի միջադէպը եւ մեկնելով գրքոյկս խնդրեցի, որ այս մէկը ըլլայ հաշուեյարդարը: Ան իր ակրզին իր գրքերը նուիրեց ինծի:

Փառք Աստուծոյ, որ այդ միջադէպը մոռցած է: 37 տարիներ արագ սահած էին՝ սրբելով շատ դէպքեր:

**Յալէպ, 2005
ՊԵՐՃՈՒՅԻ ԱՄԵՏԵԱՆ**

Լիբանանի «ԱՉԴԱԿ» թերթը

Պետրոս Յաճեանի վերջին գրքին մասին

Սրտագրաւ հատոր մը «ԿԱՐ ՈՒ ԶԿԱՐ»

Պատմական, քաղաքական, ընկերային ու մշակութային փոթորկալից իրադարձութիւններով, ճակատագրական նշանակութիւն ունեցող դեմքերով, նահատակութեամբ եւ եղեռնին յաջորդած քաոսէն պետութիւն կերտած յաղթանակով հարուստ հայոց պատմութեան անկիւնադարձային ժամանակաշրջանը՝ 20րդ դարը **«100 տարի 100 պատմութիւն»** խորագրեալ հատորին մէջ ամփոփելէ ետք, տարի մը չանցած՝ Պետրոս Յաճեան ընթերցողին հրամցուց իր վեցերորդ հատորը **«Կար ու չկար»** անուն պատմութեան ժողովածուն:

Ժամանակագրական կարգով ներկայացող դեպքերու ու դեմքերու իրերայաջորդ օղակները եթէ կը յաջողէին լոյս սփռել հարուստ ու խռովալից դարաշրջանի մը քաղաքական, յեղափոխական, մշակութային, հասարակական եւ հանրային զանազան երեւոյթներու ծալքերուն վրայ՝ շնորհիւ հեղինակին որդեգրած կուռ, առարկայական եւ պարզ ոճին, երկրորդը իր լուսարձակը կը կեդրոնացնէ յատուկ աշխարհի մը վրայ, որ մեր իրականութեան մէջ ծանօթ է Յայ Դարոց սահմանումով: Զաւաքական «յիշողութեանց թարմացում»-ին նպատակը հետապնդելու փոխարէն, ինչ որ էր պարագան դաստիարակչական թիրախի մը ձգտած **«100 տարի 100 պատմութիւն»** հատորին, **«Կար ու չկար»** բարացուցական խորագիրով յատկանշուող պատմութեան ժողովածուն սպիտակ թուղթին վրայ կը նպատակադրէ կարկառելի հեղինակին անձնական յիշողութիւնը՝ սրտագրաւ դրուագներու եւ քաղցր յիշատակներու շերտ ալիքներով:

«Կար ու չկար»ի 17 պատմութեան ալ կը թաւալին նոյն առանցքին՝ հայ դպրոցին շուրջ: Զայ լեզուի, գրականութեան, հայոց պատմութեան ուսուցիչն ու պատմութեան Պետրոս Յաճեանը անբաժանելի միութիւն են անոր եջերուն՝ միս ու ոսկորի գորութեամբ: Կարելի չէ 50ամեայ կրթական վաստակով հարուստ ուսուցիչը տարանջատել Պետրոս Յաճեանի գեղարուեստական խօսքէն ու ապրումներէն, որովհետեւ ուշագրաւ կեանք մը ապրած կրթական մշակը ոգեղէն կողմնացոյցն է նոյնանուն գրագետին: Եւ գեղեցիկն ու յուզիչը այն են այս պարագային, որ վաւերական ամուր ենթահողը կրկնակի հաւաստիութեամբ կ'ամրագրէ կարօտով ու յուզումով կերպարանք ստացող հեղինակին խօսքը եւ իրերայաջորդ պատմութեան արձագանգներով կ'ամբողջանայ հատորին յատուկ աշխարհը:

Այսպէս, **«Կար ու չկար»**ի պատմութեան մեծ մասը լայն կը

բանայ հեղինակին յիշողութեան վարագոյրը՝ Բերիոյ Ազգ. Զարէն Եփփէ Ճեմարանի, այլ վարժարաններու եւ Պուէնս Այրեսի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ կրթական հաստատութեան հայաբոյր աշխարհներուն վրայ, ուր Պետրոս Յաճեան գործած է տարիներ շարունակ՝ իբրեւ տնօրէն եւ հայերէնաւանդ ուսուցիչ: 60ական թուականներու Զալէպը, իր աւանդապահ, ջերմիկ, խստաբարոյ, բայց հայատրոփ պարզութեամբ ու գրաւչութեամբ, կ'երկարի մէկ պատմութեան միւսը, կը հասնի լատին ամերիկեան ափեր, կը ստանայ վերանորոգ գոյն ու հնչեղութիւն՝ ընթերցողը ներգրաւելով հեքեայային ոլորտներով յատկանշուող աշխարհի մը մէջ: Աշակերտական անմեղ ու պարզունակ չարաճճիութիւնները, «խաղերն» ու արկածախնդրութիւնները Պետրոս Յաճեան գիրի ու պատկերի կը վերածէ պատանի հերոսներուն հոգին խորապէս ընթերցող հոգեբան գրագետի խոր հետաքննութեամբ, որուն շնորհիւ այս կարճ պատմութեան կը յաջողին աննշան դրուագները օժտել մնայուն ապրումներու եւ հոգեվիճակներու վաւերականութեամբ ու ջերմ գրաւչութեամբ:

Պարզ, զուարթախոհ, թախծաշէշտ, քաղցր ու առիւնող ջերմութեան մը ալիքներով ան կը հիւսէ իր պատմութեան: Անպաճոյճ, հեզասահ եւ պատկերաւոր ոճը յաւելեալ կենդանութիւն կը պարգեւէ արուեստագետ պատմագիրի իր գրչին, իր վերոյշն ու գոյգ աշխարհները՝ Արեւելքն լու Արեւմուտքը կը միաձուլէ իրարու, կենդանի կուռ երկխօսութեամբ սովորական անձի մը տպաւորութիւն ձգող պատանին կը բարձրացնէ տիպարի պատուանդանին, կը տազնապի Զայէպէն մինչեւ Պուէնս Այրես եւ այլուր տուայտող «հայու բեկորներ»ու ճակատագիրին ի տես, կ'այրի լուռ, եւ հա՛յ գրողի ներքին տառապանքը բիրեղացնելով՝ կը ստեղծէ իր ինքուրոյն գիրին ժամանակը:

Սրտագրաւ, յուզիչ եւ իրաւ աշխարհի մը ամբողջական իրաւութիւնը քանի մը զուսպ ու թելադրական հատուածներու մէջ խտացնելէ ետք, հակասական, բայց եւ տարօրէն ամբողջական **«Կար ու չկար»** ուղենշային խորագիրով Պետրոս Յաճեան անուն պատմութեան գիրը ո՛չ միայն կը պայծառակերպէ իր պատանի եւ երիտասարդ տիպարներուն ինքնադրոշմ աշխարհը, այլեւ կը յաջողի դառնալ վկան ու վկայաբերը անոնց սիրային, ազգային եւ մարդկային ազնիւ ապրումներուն, որոնք վարակիչ են եւ սրտագրաւ՝ ինչպէս կեանքը, ինչպէս ոգին աշխարհի չորս ծագերուն մաքառող հայ ցեղին:

Սրտագրաւ, յուզիչ եւ իրաւ աշխարհի մը ամբողջական իրաւութիւնը քանի մը զուսպ ու թելադրական հատուածներու մէջ խտացնելէ ետք, հակասական, բայց եւ տարօրէն ամբողջական **«Կար ու չկար»** ուղենշային խորագիրով Պետրոս Յաճեան անուն պատմութեան գիրը ո՛չ միայն կը պայծառակերպէ իր պատանի եւ երիտասարդ տիպարներուն ինքնադրոշմ աշխարհը, այլեւ կը յաջողի դառնալ վկան ու վկայաբերը անոնց սիրային, ազգային եւ մարդկային ազնիւ ապրումներուն, որոնք վարակիչ են եւ սրտագրաւ՝ ինչպէս կեանքը, ինչպէս ոգին աշխարհի չորս ծագերուն մաքառող հայ ցեղին:

Ս. ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ

«Cien años. Cien historias» del prof. Bedrós Hadjian

Escribe: Nélida Boulgourdjian-Toufeksian

El autor Bedrós Hadjian presenta en orden cronológico la historia armenia que transcurren a lo largo de cien años, comenzando con el despuntar del siglo XX. Me detendré en el comentario de tres cuestiones: a) la estructura del libro; b) el contenido; c) el soporte bibliográfico.

El libro se estructura en cien historias a lo largo de cien años y de manera cronológica, donde se refleja la historia armenia del siglo XX: la anterior al Genocidio de 1915, con especial referencia al movimiento armenófilo y la posterior, la diáspora armenia. Comienza, entonces, con la historia de “Pro Armenia”, fundada en Francia, el 25 de octubre de 1900. Esta publicación tenía por objeto captar el apoyo de la sociedad francesa y fomentar el movimiento armenófilo que ya tenía cierta influencia desde fines del siglo XIX. La elección del tema indudablemente que marca el interés del autor en los temas políticos y, particularmente, uno muy sensible para los armenios que se vincula con los hechos que condujeron al Genocidio de 1915.

Los temas culturales (artísticos y literarios) interesan también al autor (pintor Hovhannés Aivazovsky, el escritor Ghevont Alishan, entre muchos otros) así como temas de interés general o curiosidades, como el del idioma armenio a partir de la reforma luego de la soviétización de Armenia.

Un lugar importante tiene en su trabajo las figuras sobresalientes del movimiento de resistencia armenio contra la tiranía turca y los otros actos de resistencia ya cuando el genocidio estaba en marcha, por ejemplo el movimiento de autodefensa de Van, la detención y muerte de los militantes henchakian, los armenios del Musa Dagh,

La vida asociativa (la fundación de la UGAB, Hai Oknutian Miutun, la Unión general armenia de cultura física que tuvo su origen en Constantinopla, donde antes del genocidio existieron numerosos clubes, “Hamazkain”, entre otras).

El libro tiene detalles que no aparecen con frecuencia en los libros universitarios probablemente porque se trata de un material que circulaba en los libros utilizados por las agrupaciones políticas para la formación de los jóvenes. Temas que se prefiere omitir y por ende no aparecen con frecuencias como la formación de la Delegación Nacional Armenia, al frente de la cual estaba Boghós Nubar Pashá y la Delegación de la República de Armenia, ejemplo de duplicación de asociaciones y polarización de ideas ante la imposibilidad de acordar un proyecto de país.

El prof. Hadjian presenta al final, a modo de legado, sus principales preocupaciones, el tema del idioma armenio, el problema de la resolución del conflicto de Nagorno-Garabagh, el debilitamiento de las asociaciones comunitarias de la diáspora y finalmente el Genocidio con sus dos aristas: el reconocimiento por parte del Estado responsable y la cuestión territorial.

Un párrafo final merece la bibliografía utilizada por el autor, en armenio, en forma de libro o prensa, de difícil acceso al menos en la Argentina. Muchos de los libros citados no están disponibles fácilmente en nuestras bibliotecas, por lo tanto, su consulta enriquece el trabajo analítico del autor. Se pone al servicio del lector una vasta bibliografía en español y en inglés.

A mi entender es un libro de consulta fundamental para el conocimiento de la historia armenia del siglo XX, escrito con claridad, objetividad y valentía.

Պետրոս Յաճեան եւ Պէշիկթաշլեան, Զալէպ, 1961

ՄԵՐ ԵՒ ՏԱՌԱՊԱՆՔ

Անկեղծ ասած երկար ժամանակ չէի համարձակում բացել ու կասկածանքով եւ անվստահութեամբ ձեռք առայ Պետրոս Յաճեանի **«Ծանապարհ Դէպի Կարկեմիշ»** գիրքը:

Յեղինակը ինձ անծանօթ էր:

Մինչեւ անգամ մէկ նախադասութիւնը կարող է ցոյց տալ հեղինակը գրող է, թէ՛ գրի փինաչի, ներողութիւն այս ոչ հայերէն ու հակագրական բառի համար: Գրականութեան նախադասութիւնը բաղկացած է բառերի հոգեբանութիւնից, որոնք միասնաբար ստեղծում են հոգեբանական գործողութեան պահեր, պահերի ամբողջութիւն, ամբողջական ստեղծագործութիւնը: Մէկ նախադասութիւնն ամբողջի մաս է տաղանդաւոր գրողի պարագայում: *«Շաքարեղէգի պէս երկար ու բարակ մարդ մըն է, ոչխարի մորթով շինուած փափախը գլխուն եւ կայծկտուն աչքերէն քիթին վրայ ինկող խոշորացոյց ակնոցով մը՝ սեւ, կլոր շրջանակով: Դէմքէն կը հոսի սուր ու պրպտող նայուածք մը, որ կը խօսի քեզի, կը հարցաքննէ, կը յորդորէ, զգուշացնելու պէս կը սաստէ: Կզակէն վար դէպի կուրծքը յորդող մօրուք մը ունի, սրածայր պէխեր ու ձեռքին իր հասակին չափ երկար ձեռնափայտ մը: Հագած է կաշիէ սանտալներ, որոնց վրայ կը թափթփին զըպունին ծայրամասերը»:* Կարելի է նկարել: Բայց չեմ կարծում, թէ նկարն այս գրութիւնից աւելի տպաւորիչ լինի, քանզի այստեղ բառերն ու նախադասութիւնները ոչ թէ բառարանից են գալիս, այլ գրողի յուզաշխարհի խորքերից, նրա ապրած գոյներն են ու գծերը, նրա հայեացքը կեանքի եւ մարդու մասին: Պետրոս Յաճեանը գիտի բառի կշիռն ու արժէքը, սա գրականութիւն անելու շատ կարեւոր պայման է, որին սովորաբար հետեւում են գեղարուեստական ձեւի ու բովանդակութեան պահանջներ, որոնց լուծումները նոյնպէս հասանելի են, զգալի նրան: Սա գրական բարձրակարգ շնորհ է, որով անցեալի մեռած առարկան կենդանանում է եւ դառնում ներկայ, անշանք նշանաւոր, թերեւ երեւոյթը ծանրակշիռ, ինչպէս *«Շաքարեղէգի պէս երկար ու բարակ»* մարդը: Այստեղ Պետրոս Յաճեանը դասական նախորդներ ունի ի դէմս Համաստեղի, Մեծուրու, Թորոմենցի, որոնք «առարկայապաշտ» հիանալի դպրոց ստեղծեցին: Հաճեանն այս դպրոցից է, չի արտագրում ու կրկնում իր ուսուցիչներին, այլ նորովի, իւրայատկօրէն շարունակում նրանց:

«Ծանապարհ Դէպի Կարկեմիշ» գիրքը սիրոյ ու տառապանքի ցուցադրանք է՝ ներկայից դէպի անցեալ ձգուող ճանապարհին, որը քաղցն է ու փշոտ:

Գրքում կայ մի խորհրդանշական պատմութիւն, կարծես բռնկւեցած լինի, որ հնարաւոր է փշուր-փշուր բաժանել ժողովածուի բոլոր երկերին: Դա «Վերադարձ» պատումն է: *«Քայլած էին անապատներու անծայրածիր տափարակութեան վրայէն, արեւի ու փոշիի ծովու մը մէջէն: Անուղի եւ անկողմնացոյց... Եկած էին ամբողջ ընտանիքով եւ շարուած նկարիչի խանութին առջէն: Լուսանկարում են՝ «ինքնաճանաչման բնագոյն ըրած ուղեցոյց»:* Ինքնաճանաչում, իրենց գոյութեան յիշեցումն իրեցն եւ ապրողներին: **«Ծանապարհ Դէպի Կարկեմիշ»** ժողովածուն այս ինքնաճանաչման եւ ազգային գոյութեան յիշեցումի գեղարուեստական վաւերագիրք է՝ հայոց ցեղասպանութեան բարոյահոգեբանական, զգացմունքային եւ ֆիզիքական հետեւանքներով:

Անկասկած, հեղինակը լաւ ծանօթ է «կարօտ»ի գրականութեանն ընդհանրապէս եւ մեծանունների երկերին մասնաւորաբար: Սա պարզ երեւում է նրա վէպից: Մէկ ուրիշ նմանութիւն եւս: Չարենցը նկարագրեց իր ծննդավայր Կարսը, Բակունցը՝ Գորիսը, Մահարին՝ Վանը: Ես չգիտեմ Հաճեանը ծանօթ է եղել նրանց **«Ծննդավայրային»** այս ստեղծագործութիւններին, ըստ երեւոյթին՝ կարդացել է բաւական ուշադիր: Թէ՛ այստեղ եւ թէ՛ «Կարկեմիշում» քաղաքի հոգեբանական ու զգացմունքային *«յատակագիծն»* է՝ իր մարդկանցով, կենցաղավարութեամբ եւ բազմաբնոյթ արհեստներով: Բոլորն էլ յենում են յիշողութեան վրայ, իմաստաւորում բնաշխարհը եւ մեզ տալիս իւրայատուկ առասպել, որը կայ եւ չկայ, ինչպէս հանճարեղ բանաստեղծն է ասում «Գուցէ սուտ է Նայիրին... Դուցէ յուշ է միայն, - ֆիկցիա, միֆ: Ուղեղային մորմոք, սրտի հիւնադութիւն...»: Բայց հենց **«Երկրի նայիրիի»** գրութեան փաստն ասում է Նայիրին կայ ու շարունակում է ապրել: Վաղն էլ է լինելու: Ընդմիջտ: **«Կարկեմիշը»** նման է այս երկերին հայեացքի ուղղութեամբ: Բոլորն էլ վերածնունդ են քաղաքը՝ նրա մասին խօսելով: Վերաբերում են նրան՝ իբրեւ սիրասուն երեւոյթ եւ ցաւ են ապրում նրա ցաւերից: Հաճեանը մի այնպիսի խանդաղատանքով է պատկերում Կարկեմիշի հիւղակ տներն ու շինութիւնները, իւրաքանչիւր բակ ու փողոց, մարդկանց ու կենցաղ, վարք ու վարքաբանութիւն, որ դրանք դառնում են կենդանի, այսօրական երեւոյթներ, մենք, մեր անցեալն ու ներկան:

Պետրոս Յաճեանը քիչ է գրել՝ իր ապրած տարիների մեծ մասը նուիրել է ուսուցչութեանը եւ խմբագրական աշխատանքին: Սակայն, կարծում եմ, այս ասպարեզներում եւս նա ստեղծագործող է եղել: Իսկ **«Ծանապարհ Դէպի Կարկեմիշ»** գիրքը իմաստաւոր դափնեպսակ է նրա 75 տարիներին, արդի սփիւռքահայ գրականութեան երեւելի արժէքներից:

«Ազգ»
ՆՈՐԱՅՐ ԱՂԱԵԱՆ

Կարկեմիշը

»Կարկեմիշը... կարդացել եմ մի շնչով... Ինձ առինքնողը նախ հարազատութիւնն էր, որ կարող էի զգալ ամեն մի լաւ ստեղծագործութիւնից... Ինչո՞ւ է **»Կոմս Մոնտէ Զրիստոն«** կամ Մարկէսի **»Հարիւր տարուայ մենութիւնը«** մի անգամից հարազատութեան զգացում առաջացնում... Ուրեմն հայ, ազգակից լինելը չէ միայն պատճառը, եւ ոչ էլ Էդմոն Դանտեսի բոլոր գործողութիւններն են, որ հայ ժողովրդի կենցաղեան, գաղափարականութեան, իդէալների կրողն են, այլ այն պարզ պատճառով, որ նախ պատկերուած են արուեստով... Այսինքն՝ նախ դրանց հետ հաղորդակցւում ենք, քանի որ գեղագետ ենք... Իսկ եթէ չենք կարողանում կտրուել գրքից, ուրեմն այն իր մէջ ունի գրքի կախարդանքը, որի անունը չենք կարողանում եւ չենք էլ ուզում միանգամից որոշել նոյնիսկ մենք՝ շատ կարդացածներս, աշխարհի հին եւ նոր գրականութեան գիտակներս: **»Կարկեմիշը«** ինձ համար բազում անյայտներով մի հաւասարում էր, որոնց X-երը աստիճանաբար բացայայտելու հաճոյքն էր ինձ վերապահուած: Վերջին օրերս կարդացի Վազգէն Շուշանեանի **»Ճերմակ Վարսենիկը«** որ գրուել է Ֆրանսիայում, եղեռնից յետոյ... Թեւեւ ժամանակաշրջանով յետ է **»Կարկեմիշ«**ից, բայց մի շատ հետաքրքիր օրինաչափութիւն կայ... Շուշանյանն այնպէս է վերոյիշում մինչեւ 1915 թ.Ռոդոսթոյի անցքերը, որ կարծես թէ անտեղեակ է յաջորդած իրադարձութիւններին... Կա՞յ աւելի լաւ մի ապացոյց, որ կարող էր տալ հայ գրողը, թէ ինչպէս էր ապրում հայը իր հայրենիքում, եւ թէ այդ ինչ խորշակ պիտի կարողանար միանգամից վերջ տալ նրա նահապետական երջանկութեանը: Այս անքնութիւնը կայ նաեւ Ձեր **»Կարկեմիշում«**: Սա մի մեծ քրիստոնեական դաս է, նախ այն մասին, թէ ինչպէս է կարողանում հայ մարդը ներել աշխարհի անարդարութիւնն իր նկատմամբ, եւ յետոյ, թէ ինչպէս է կարողանում իր կրած մեծ վշտերի հետ տեղաւորուել մի այլ աշխարհում եւ անմիջապէս ծիլեր տալ, աճել, պտղակալել:

Հոգեբանութեան մասին: **»Հրամմեցե՛ք պարոններ«** փոքրիկ պատմութեանը մի՞թէ խտացած չի ներկայանում ամեն ինչ Յոբի պէս կորցրած եւ ամեն ինչ գրոյից սկսող երկու տարբեր սերնդի մարդկանց ազգային եւ մ ա ռ դ կ ա յ ի ն ա մ բ ո ղ ջ ո վ ի ն : Կորուստներից յետոյ ախորժակ չունի գետին է նայում: Այս հայեացքի տիրոյթում գ ե ղ ե ց կ ու թ իւ ն , օ գ տ ա կ ար ու թ իւ ն **»Կօշիկը կշռոյթն է իր կշռոյթի, ոիթմի ժ ա մ ա ն ա կ ա կ ի ց ա մ ե ն ա կ ա ռ եւ ո ռ Ձեր բոլոր գործերի մէջ**

ԱԼԻՍ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ

յ ա ճ ա խ հաղորդում դրանց: հո գ ե բ ա ն ու թ ե ա ն որդու այցելութիւնը գերեզմանատուն: հ աւ ա տ ա ռ մ օ ռ ե ն ու ն ե ց ա ծ միակ երեխաները նրանց համար շարունակում են ապրել. *»Ես տարուան ծնունդին ալ չօճուխներս տապալանաբար չունեցան«*, ասում է ծեր տատը, ինչպէս եթէ կենդանի լինէին, կ'ասէր. *»Ես տարի էլ երեխաներս տօնածառ չունեցան«*:

Անպայման մարդկանց մի բարի խօսք ասելը Ստեփանի հաճոյքն է այս կեանքում: Գիտի թէ իւրաքանչիւրն ինչ խօսքի կարիք ունի, եթէ լողորդ է, ուրեմն լաւ է՝ լողը օգտակար է առողջութեան համար, եթէ լողորդ չէ, ուրեմն էլի լաւ է, լողը վտանգաւոր է, կարող ես խեղդուել:

Հոգեբանական գիւտերի մի փայլուն շարուածք է **»Արշալույս քուրուկը«**: Այստեղ միատեղուած է դարձեալ ամեն ինչ կորցրած մարդու կեանքի պատմութիւնը: Սիրահարուած տղայի նետած քարերի յիշատակութիւնը այս պատմութեան կշռոյթն է եւ յարատեւող թարմութիւնը: Եւ սա դեռ միայնակ մարդն է, որ քանի դեռ կարողանում է մարդկանց օգտակար լինել, ճակտի քրտինքով վաստակել իր արդար հացը դիմանում է կեանքի բոլոր հարուածներին... Ուրեմն վերընծիւղուելու ի՞նչ ներուժ պետք է ունենային մարդիկ, ում բախտը մեծ փոթորկից յետոյ հանել էր մի ցանկալի նաւահանգիստ... Ահա այդ նաւահանգիստն է Կարկեմիշը... Որտեղ կեանքի վերընծիւղման հետ պետք է թափ առնէին նաեւ մարդկային մանր ու մեծ կրքերը... Սրան յաջորդելու էր եւս մի համաշխարհային տեղաշարժ... Հայ վերապրողները դեռ մի մեծ հրապուրող կետ ունէին հեռւում... Հայրենիքը... Շատ հետքերի է... Կարծում եմ մեր գրականութեան մէջ դեռ գոնէ այսպիսի վառ գոյներով, այսպիսի պաթոսով չի նկարագրուած ներգաղթի պատրաստուող հայերի վիճակը... Ինձ համար գոնէ նոր-նոր միայն գոյն ու նկարագիր են ստանում այն մարդկանց ապրումները, որ մեծ ներշնչանքով պատրաստուում էին այս երեւոյթին... Իմ ծնողները ներգաղթել են Բուլղարիայից... Ինձ յայտնի են միայն այն զաւեշտական, եթէ ոչ ողբերգական ապրումները, որ ունեցան մեծ-մեծ յոյսերով Հայրենիք եկած մարդիկ... Նոյն ժամանակում, երբ ես ծնուեցի Լենինականի արտաքնոց չունեցող, ծակ հողաշէն տանիքով տան մէջ, իմ շուրջը սարսափահար ուրուականների պէս պտտուող ծնողներին միջավայրում, Դուք Ձեր աչքի առաջ տեսնում էիք Կարկեմիշից Հայաստան տեղափոխուելու պատրաստուող հայերին, նրանցից մէկն էիք... Եւ, ո՞վ ճակատագիր... Այդքան իր ծննդավայր քաղաքին մերուած մի տղայ, որ

Կարծիքներ Պ. Զաճեանի Գրականութեան Մասին

Գիտէ՞ք քանի անգամ եմ կարդացել «Կարկեմիշ»ը: Այնքան շատ... եւ ամէն անգամ մի նոր ծալք եմ գտել, մի նոր շունչ եմ զգացել ամէն մի տողում: Երեւի դա է գրողի ուժի առեղծուածը, որ ընթերցողին անվերջ հնարաւորութիւն է տալիս «յայտնագործութիւններ» անելու...

Մի ժամանակ կար, որ ընթերցելով ձեր գործերը, ինքս ինձ համար «տեղաւորել» էի Կարօտի գրականութեան գործերի կողքին: Այնտեղ միայն վերյուշ չէ, միայն կարօտ չէ, այնտեղ հայ մարդն է, որի մտորումները երբեք չեն հնանում եւ մնում սոսկ կարօտի մակարդակում: «Կարկեմիշ»ի հերոսները կերտուած են այնպէս, ինչպէս եղել են իրականում: Ես կարդալով գիրքը, ամբողջութեամբ «տեսայ» Կարկեմիշ բնակավայրը, ինձ թուաց՝ ես էլ մէկն եմ նրա բնակիչներից եւ բոլորին գիտեմ մօտիկից:

2010. ՄԱՐՕ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ

«Յրամմեցեք Պարոններ»ու տասներկու որոյն հատուածներով, Պետրոս Զաճեան հայ գրականութեան կը փոխանցէ խորքի թէ ձեւի էութեան թէ պատկերացումի հարստութիւն մը՝ որ հազուադէպ է: Զիչ գրողներ իրենց պատմումներուն, դեմքերու եւ դէպքերու առնչուող վկայութեանց հետ ոգի եւ ընթերցողը առնչնող էութիւն կը բերեն:

«Յայրենիք», 1996
ՄԻՆԱՍ ԹԵՕԼԵՕԼԵԱՆ

Անվերադարձ այդ անցեալը եւ կորուսեալ եզերքն այս գործերում ներկայացուած է որպէս անդորր մի աշխարհ՝ հովուերգական գոյներով, ասես թրքական խժոժութիւններ չեն եղել Շուշանեանի Թեքիրտաղում, Զամաստեղի Խարբերդում, Յակոբ Մնձուրու Մնձուր աշխարհում:

Աւելի ուշ, Ալեքսանտրէթի Սանջակի պարպումից յետոյ «կարօտի գրականութեան» մի նոր ալիք եկաւ, իր հետ բերելով Էդվարդ Պոյաճեանին, իսկ որոշ ժամանակ անց՝ Պօղոս Գուբելեանին եւ Պետրոս Զաճեանին:

«Նոր Կեանք», 2000
ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԹՕՓԾԵԱՆ

Պր. Պետրոս Զաճեան լոյս ընծայած է «Յրամմեցեք Պարոններ» պատմութեան հատորը, Պուէնոս Այրեսի Արմենկաֆ հրատարակչատունէն, այս տարի: Տասըներկու պատմութեան հաւաքածոյ, բուն բայց պարզ ոճով հայկական փորձառութեան մասին Ներթադրէն մինչեւ այսօր: Զաճեանը ու նոյնիսկ վայելչորով կը կարդացուի: Զաճեանի աչքն ու ականջները սուր են, երեւակայութիւնը զսպուած՝ ինչպէս պետք է ըլլայ արձակագրի պարագային: Ուժ է Սփիւռքի մէջ:

«Յառաջ», 1995, ՎԱՅԷ ՕՇԱԿԱՆ

Ինչպէս սփիւռքահայ գրող, Պ. Զաճեանն էլ տարաշխարհի գաւակ է: Այստեղ է լոյս տեսել նրա «Յրամմեցեք Պարոններ» պատմութեան ժողովածուն: Նրա պատմութեան բնորոշ են հեղինակային աշխոյժ վերաբերմունքը դիպաշարին, թեթեւ երգիծական շղարշը հերոսների նկատմամբ, ազգային յիշատակների պաշտպանութիւնը: Գեղարուեստական միջավայրը Զալէայն է: Ամենից շատ նրան հետաքրքրում են ոչ թէ Ներգաղթի պատմութիւնը 46-ական թթ. վերջերին, որի ողբերգականութիւնը մեզ համար, ըստ էութեան մնացել է անձանօթ, այլ առաջին հերթին հոգեբանական այն խոր տեղաշարժերը, որոնք տասնամեակների հետ ապրել է սփիւռքահայը՝ յոյսերի, հիասթափութիւնների, հայրենիքի ճշմարիտ ճանաչողութեան անուններուն:

ՍՈՒՐԵՆ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ
«Կանչ» 1997

Իրապատում են Զաճեանի բոլոր գործերը: Զոն, շինծու, երեւակայութեան ծնունդ պատմութիւններու չէք հանդիպիր: Զաճեանը կը գրէ իր լսածին, տեսածին ու գիտցածին մասին եւ մենք գիտենք, որ կեանքի իրողութիւնները շատ յաճախ աւելի ուժեղ են քան սուր երեւակայութեան ծնած պատմութիւնները:

«Արարատ» 1995
ԹՈՐՈՍ ԹՈՐԱՆԵԱՆ

Այս գիրքը այն գիրքերէն է, որուն վերջին էջը երբ դարձնելու հարկադրուիս, կը մտածես կրկին անգամ կարդալ գայն:

Ներկայիս շատ բան պիտի չուզեմ ըսել. պիտի ջանամ կրկին կարդալ գայն: Իսկապէս որ գեղեցիկ գործ մը դրած են ընթերցողին սեղանին վրայ: Զայաստանցի ընթերցողին ձեռքերուն մէջ դրած են գեղեցիկ Արեւմտահայրէնով եւ Մեսրոպեան ուղղագրութեամբ թանկագին գործ մը: Ապրի՛ս: Ճարապալու («Կարկեմիշ»), սուրիական անտեսուած քաղաք մը, որ քու գրչին տակ ստացած է մեծ կարեւորութիւն: Ծննդավայրին աստուածը ուրիշ է...

Դիպուկ մէկ երկու նախադասութեամբ շատ բան ըսելու գաղտնիք աղուոր բան է: Մերթ կը դառնաս բանաստեղծ կամ «ասեղնագործ» կը հիւսես. նո՛րբ եւ գեղեցիկ:

2010. ԳԵՈՐԳ ԱՐԵԼԵԱՆ

Մեկնելով հեղինակին հարցադրումէն ու յենուելով ժողովրդային առածին թէ՝ «խօսքը կ'արժէտրուի իր ըսողով», հետեւաբար՝ Կարկեմիշը տեսնելու համար, ապա ծանօթանալու այդտեղի մարդոց նկարագրին եւ իրենց ուրոյն աշխարհահայեացքին փոխանակ նստելու Կարկեմիշի միակ շարժավար՝ դիւրագրգիռ, դժուարահաճ, խստաբարոյ եւ անժպիտ Այվազ Արթինի սեւ-նարնջագոյն փոխադրակառքը կը նախընտրէ հաճելի եւ օգտակար այս

ուղեւորութիւնը կատարել հեղինակին ընկերակցութեամբ եւ իր գիրքին ընդմէջէն:

«Չարթօնք»,
ԷՕԺԵՆԻ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

Պետրոս Զաճեան միայն այս գիրքով չէ որ գրուած է մեր ուշադրութիւնը: Ան առաջին անգամ մեր ուշադրութիւնը իր վրայ հրաւիրած էր 1995-ին հրատարակուած «Յրամմեցեք Պարոններ» խորագրեալ պատմութեան հաւաքածոյով մը: Այս գիրքին մէջ հեղինակը մէկտեղած էր ազգաշունչ պատմութեան, որոնք անտարակոյս կը պատրաստէին այն խմորը, որով պիտի ձեւաւորուէր «Կարկեմիշ»ը: 2003 թուականին հեղինակը հրատարակեց պատմութեան նոր հատոր մըն ալ. «Կար ու Չկար». դարձեալ սիրուն ու համով գիրք մը, որ Պուէնոս Այրեսի ուսուցիչի իր կեանքի դրուագները կը միացնէր հին աշխարհէն յամեցող յիշատակներուն:

«Մարմարա» 2006, ՈՌՊԵՐ ՅԱՏՏԵՃԵԱՆ

" El Cinturón" del prof. Bedros Hadjian

por Mirta Djeredjian de Sarafian

Este nuevo libro del profesor Bedros Hadjian, ademas de conmoverme profundamente, me ha sorprendido gratamente porque en él, expresa ademas de su gran conocimiento de la problemática de la diáspora armenia, sus sentimientos más íntimos, desnudando una riqueza de emociones que no se pueden adivinar tras su fachada de intelectual serio y reservado.

Me asombró no solo la sensibilidad con que describe a sus personajes, tan variados sino tambien la captación psicológica de su idiosincrasia, de sus sentimientos, alegrías y tristezas. El lustrabotas, la lavandera nos abren sus corazones mostrándonos sus terribles heridas nunca cicatrizadas. Es patética la historia de sus vidas y sin embargo, están narradas con una sencillez que rehuye del relato trágico, pero que provoca en el lector un efecto más desgarrador que si lo hiciera. Ese dolor oculto y perpetuo que despierta nuestra piedad nos hace amarlos y comparecerlos como si fueran viejos conocidos a quienes quisiéramos poder asistir.

Un análisis aparte merece el tema de la Repatriación, las ilusiones puestas en esa patria soñada, utópica, la quimera de esos seres desenraizados, para quienes no parece existir siquiera la esperanza de un porvenir mejor en ese pueblo que parece ser sólo un sitio de arribo y partida y en contraposición a esa vida sin expectativas posibles, se alza el ideal de un patria renacida, floreciente que los recibirá y los acunará, como una madre pródiga. Lo suyo no es puro patriotismo, no es ir y poner el hombro y si bien siempre subyace una armenidad agluti-

nante, ésta no se manifiesta como una devoción tradiciones y cultura, si a los héroes y es en la figura emblemática de <antranik, respetada y exaltada sin diferencias, en la que se manifiesta el orgullo nacional.

La repatriación, el sueño de aquellos desterrados y desilusionados seres es una excusa para mostrarnos un pequeño mundo de hombres ignorados por la historia y pintarnos sus tragedias personales, sus frustraciones, sus sueños, todo entrelazado por un hilo que es el regreso a la Patria y frente a la desilusión de no poder concretarlo, la resignación, la entrega a un desconocido y foráneo muy lejos de las raíces ancestrales y protectoras. El abandono a los amores y brazos no armenios, como el caso de Alek, a quien nosotros -lectores-hemos espiado en la intimidad de sus sentimientos y sufrimientos, y apiadados y cómplices, comprendemos y alentamos.

Los cuatro cuentos del final son de una temática diferente y su eje ya no es la repatriación, sino que aluden a las consecuencias del genocidio y a la conformación de la diáspora. Son historias de encuentros y desencuentros, de asimilación forzosa o voluntaria, de vínculos destruidos y reconstruidos, de identidades recuperadas e identidades perdidas.

Todo esto narrado con el sentimiento de lo vivenciado, que convierte a este libro de cuentos en algo más que ficción, es la dolorosa historia de nuestro pueblo partido, desmembrado, pero vivo y dispuesto a frontar un nuevo desafío del destino.

Կարկեմիշը

Երագում չէր տեսել ո՛չ հնակարկատի աշխատանքը, ոչ էլ մի քանի դուրուշ վաստակելու միւս ճանապարհները, պետք է դառնար այդ ամէնի տարեգիրը... Այս առումով մի հիանալի տարաբան է »Անդրանիկ փաշա զնաց Զայաստան«... Թէ ինչ էր սպասում Օհաննեսին իր քաջարի արարքի համար, կարող եմ ինքս ենթադրել՝ արդէն իմ տեսածով... Այսպէս կարծես լցում, լրացում են բոլոր բաց տարածքները... Եւ դեռ էլի որքան լրացման տեղեր կան... Կարելոր է, պարոն Զաճեան, որ ինչպէս իմ գրքի մասին եք գրել, թէ »Գիրքը ուսուցիչ չէ, պատգամախօս չէ, ուղղիչ չէ եւ ոչ ալ իրահանգիչ բարի կամ չար արարքներու«, առանց լալկանութեան ստացուել է ներկայացնել կեանքը. առաւել եւս Ձեր Կարկեմիշում է այդպէս... Կարելորն այն է, որ մենք շարունակում ենք ապրել... Զայ ենք... Կարելոր է եւ կարելոր չէ, թէ որտեղ ենք ծնուել:

ԱԼԻՍ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ

Հաղորդագրություն

Հայրապետական այցելությունն Հարավային Ամերիկայի հայ գաղութներուն

ՆՍՕՏՏ Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Հայրապետ Պրագիլ, Ուրուկուայ, Չիլե,
Արժանթին եւ Վենեսուելա կ'այցելէ 7-էն մինչեւ 26 մայիս

Յառաջիկայ մայիս ամսուան ընթացքին, եւ թեմական հորհուրդի հրաւերով, արժանթինահայ գաղութներուն օրինաբեր այցելություն պիտի տայ ՆՍՕՏՏ Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Հայրապետը: Այս առիթէն օգտուելով, Նորին Սրբությունը պիտի այցելէ նաեւ հարավամերիկեան միւս հայազաղութները՝ Պրագիլ, Ուրուկուայ, Չիլե եւ Վենեսուելա, շուրջ քսան օրեր մնալով մեր ցամաքամասի հայաշատ գաղութներուն մէջ եւ անոնց փոխանցելով հայրապետական իր օրհնութիւնները, խորհրդածութիւնները եւ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի հայաբոյր շունչը:

Վեհափառ Հայրապետը Սան Փաւլօ կը ժամանէ 7 մայիսին, ուր կը մնայ մինչեւ 10 մայիս: Պրագիլի մէջ, բացի ժողովրդային ընդունելութենէն, աջահամբոյրէն եւ հոգեւոր բնոյթի արարողութիւններէն, նախատեսուած է որ Վեհը ուղեւորուի մայրաքաղաք Պրագիլի, հանդիպում ունենալու համար պետական բարձրագոյն մակարդակի պաշտօնատարներուն հետ: Այնուհետեւ, Գարեգին Բ. 10-12 մայիսին կը մնայ Մոնթեվիտէոյի հայ գաղութին մէջ, ուր եւս կը կատարուի աջահամբոյր եւ ժողովրդային ընդունելութիւն: Հայրապետը հանդիպում կ'ունենայ տեղւոյն հայկական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներուն հետ, եւ նախատեսուած են, ինչպէս Պրագիլ, այցելութիւններ ուրուկուայեան պետական մարդոց եւ հանդիպում անոնց հետ:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Պուէնոս Այրէս կը ժամանէ հինգշաբթի, 12 մայիսին, եւ երեկոյեան ժամերուն պաշտօնական եւ ժողովրդային ընդունելութեամբ կ'ընդունուի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարի առջեւ, Ամպիովանիով առաջնորդուելով եկեղեցի: Այնուհետեւ կը կատարուի աջահամբոյր:

Ուրբաթ, 13 մայիսի ժամը 18-ին, Վեհափառը կ'աղօթէ Պուէնոս Այրէսի Զաթետրալի մէջ, այնուհետեւ ներկայ կ'ըլլայ իրեն ի պատիւ կազմակերպուած ընդունելութիւն-ճաշկերոյթին՝ Հայ Կեդրոնի «Սիրանոյշ» սրահին մէջ եւ հրաւերով Արժանթինի թեմական հորհուրդին: Պատուոյ այս ճաշկերոյթին պիտի հրաւիրուին տեղւոյս բոլոր կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները, բարերար եւ գործօն ազգայինները եւ այլ անձնաւորութիւններ: Վեհափառը ներկայ կ'ըլլայ նաեւ, 14 մայիսին, տեղւոյս ԲԸՄ-ի հիմնադրութեան նշումին Միութեան

Կեդրոնատեղիին մէջ, ինչպէս նաեւ յոբելինական հանդիսութեան, որ նուիրուած է Ս. Գ. Լուսաւորիչ Կրթ. Հաստատութեան նախկին տնօրէն պրն. Պետրոս Հաճեանի կրթական, գրական եւ հանրային գործունեութեան 60-ամեակին: Կիրակի, 15 մայիսին, Մայր Տաճարի սուրբ պատարագի հոգեպարար արարողութենէն վերջ տեղի կ'ունենայ ժողովրդային մատաղաճաշ:

Երկուշաբթի, 16 մայիսի գիշեր, ի պատիւ Վեհափառ Հայրապետի, տեղի կ'ունենայ մշակութային բնոյթի հանդիսութիւն Պ. Այրէսի թատերասրահներէն մէկուն մէջ, հայկական ու արժանթինեան գեղարուեստի բարձրորակ յայտագիրով եւ պաշտօնական հրաւիրեալներու ներկայութեամբ:

Վեհափառը Հայոց 19-21 մայիսին կ'այցելէ Գորտոպա, ուր եւ տեղի կ'ունենան հոգեւոր արարողութիւն, աջահամբոյր եւ մշակութային բնոյթի հանդիսութիւն Ս. Գեորգ եկեղեցւոյ եւ յարակից սրահին մէջ: Վեհափառը կ'այցելէ ԲԸՄ-ի կեդրոնատեղիին, «Անդրանիկ» ակումբը եւ տեղւոյն հայկական վարժարանը: Ինչպէս Պուէնոս Այրէսի նաեւ Գորտոպայի մէջ նախատեսուած է, որ Նորին Սրբութիւնը հանդիպումներ ունենայ նախապաշին բարձրագոյն մակարդակի պաշտօնատարներուն հետ:

Վեհափառը Գորտոպայէն կ'ուղեւորուի Սաթիակօ տէ Զիլէ, այցելելու համար տեղւոյն փոքրաթիւ հայ գաղութին: Յայտնենք, որ յառաջիկայ շաբաթ Զիլէ կը մեկնի պատուիրակութիւն մը, գլխաւորութեամբ Առաջնորդ Սրբազան Զօր,

Սանթիակոյի Հայ Տունի պատասխանատուներուն հետ նախապատրաստելու համար Վեհափառ Զօր այցելութիւնը:

Զիլէէն յետոյ Վեհափառ Հայրապետը կ'ուղեւորուի դէպի Գարագաս, տեղւոյն հայ ազգայիններէն պրն. Չարիկեանի անձնական հրաւերով: Գարագասի մէջ Վեհափառը կը մնայ մինչեւ 25 մայիս, եւ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին կը վերադառնայ 26 մայիսին:

Համոզուած ենք, որ մեր շրջանի հայ հաւատացեալները ջերմ եւ սրտեաց ընդունելութիւն ցոյց կու տան Հայ եկեղեցւոյ բարձրագոյն իշխանաւորին, ինչպէս եղած է միշտ, եւ Վեհափառ Զօր այցելութիւնը կը վերածուի հա-յութեան, հայ եկեղեցւոյ եւ հայկական քարոզչութեան արդիւնաբեր պատեհութեան մը:

22 մարտի, 2011

Արժանթինահայ թեմական հորհուրդ

Ժամանակացոյց Վեհի Արժանթին այցելութեան

Հինգշաբթի, 12 Մայիս

Ժամը 19-ին, Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Հայրապետը կը դիմաւորուի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարի առջեւ, եւ Niceto Vega Armenia փողոցնեւ խաչածէումէն ամպիովանիով կ'առաջնորդուի եկեղեցի: Եկեղեցական արարողութենէն վերջ Աջահամբոյր:

Ուրբաթ՝ 13 Մայիս

Ժամը 11.30-ին, այցելութիւն ԶԶ դեսպանատունը:

Ժամը 18-ին, հոգեւոր արարողութիւն Պ. Այրէս Կաթողիկէ Մայր Տաճարի՝ Զաթետրալի մէջ:

Ժամը 21-ին, բարի գալուստի ճաշկերոյթ «Սիրանոյշ» սրահին մէջ, ներկայութեամբ բոլոր կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներու, բարերար ազգայիններու եւ այլ հրաւիրեալներու:

Շաբաթ, 14 մայիս

Ժամը 18-ին, յոբելինական հանդիսութիւն նուիրուած՝ պրն. Պ. Հաճեանի 60-ամեայ գործունեութեան, «Սիրանոյշ» թատերասրահի մէջ:

Ժամը 21-ին, ԲԸՄ-ի Պ. Այրէսի մասնաճիւղի հիմնադրութեան 100-ի հանդիսութիւն՝ Միութեան հաւաքատեղիին մէջ:

Կիրակի, 15 Մայիս

Ժամը 10-ին, Ս. Պատարագ Մայր տաճարի մէջ:

Ժամը 13-ին, ժողովրդային մատաղաճաշ Costa Salguero սրահի մէջ: Մայր Տաճարին առջեւէն մասնաւոր ինքնաշարժներ փափաքողները պիտի առաջանորդեն նշեալ սրահը:

Երկուշաբթի, 16 Մայիս

Ժամը 12-ին, Վեհափառը հիւր՝ պրն. Էտուրադո Էօրնէքեանի, ներկայութիւնը մասնաւոր հրաւերով:

Ժամը 18-ին, մշակութային հանդիսութիւն Teatro Avenida (Av. de Mayo 1222) թատերասրահին մէջ: Ներկայ կ'ըլլան պաշտօնական հրաւիրեալներ: Մուտքը ազատ:

ԳՈՐՏՈՊԱ

Վեհափառ Հայոց 19-21 մայիսին կ'այցելէ Գորտոպա, ուր եւ տեղի կ'ունենան հոգեւոր արարողութիւն, աջահամբոյր եւ մշակութային բնոյթի հանդիսութիւն Ս. Գեորգ եկեղեցւոյ եւ յարակից սրահին մէջ: Վեհափառը կ'այցելէ ԲԸՄ-ի կեդրոնատեղիին, «Անդրանիկ» ակումբը եւ տեղւոյն հայկական վարժարանը: Ինչպէս Պուէնոս Այրէսի նաեւ Գորտոպայի մէջ նախատեսուած է, որ Նորին Սրբութիւնը հանդիպումներ ունենայ Արժանթինեան ազգային-պետական եւ նախապաշին բարձրագոյն մակարդակի պաշտօնատարներուն հետ:

MEDIODIAS
20% DE DESCUENTO
INCLUSIVE DOMINGOS

COCINA ARMENIO ARABE

La excelencia en
los manjares
de la cocina
armenio arabe

Bajo Belgrano
Monroe y 11 de Sept. • 4789.9300

Villa Crespo
Lerma y E. de Israel • 4866.4000

Palermo
Cervino y S. Ortiz • 4511.6600

facebook / garbis.resto www.garbis.com.ar

UNION GENERAL ARMENIA DE BENEFICENCIA

Asamblea General Ordinaria

Convocatoria

De acuerdo con las disposiciones estatutarias, el Consejo Directivo de la Unión General Armenia de Beneficencia invita a los Señores Asociados a participar de la Asamblea General Ordinaria que se realizará el sábado 7 de mayo de 2011, a las 19,30 horas, en la Sede de la Institución, Armenia 1322, Capital Federal, a los efectos de considerar el siguiente:

ORDEN DEL DÍA

1. Consideración de la Memoria, Inventario, Cuenta de Gastos y Recursos y Balance General al 31 de diciembre de 2010.
2. Elección de dos socios para aprobar y firmar el acta de la Asamblea.
3. Elección de tres socios para formar la Junta Electoral.
4. Ratificación de la Comisión Honoraria propuesta por el Consejo Directivo, con mandato por un año.
5. Elección de cuatro miembros titulares para integrar el Consejo Directivo, con mandato por tres años, en reemplazo de los señores **Hampartzoum Haladjian, Antonio Sarafian, Carlos Margossian y María Rosa E. de Kalaidjian**, quienes concluyen su mandato.
6. Elección de cinco miembros suplentes, con mandato por un año, en reemplazo de los señores Lic. **Jorge Mihrán Dicranian, Lic. Juan E. Mateossian, Cdor. Jorge Dagavarian, Ing. Maximiliano Khatchikian y Lic. Jorge Margossian**, quienes concluyen su mandato.
7. Elección de un Revisor de Cuentas Titular y un Revisor de Cuentas Suplente, ambos con mandato por un año, en reemplazo de los señores Elisa Yacoubian y Martín Yernazian, respectivamente.

Buenos Aires, 29 de marzo de 2011
Consejo Directivo de la UGAB

De los Estatutos: "Las Asambleas se celebrarán a la hora indicada con la asistencia de la mitad más uno de los socios activos, o cualquier número, transcurridos treinta minutos de la hora indicada".

Ռամկավար Մամուլ

Ռաֆայել Լեմբին

Ցեղասպանության բառը ինքնին կը նշանակէ Ռճիրներու Ռճիրը, միջազգային ռճրագործական դատարանի որոշումով ու իւրացուած Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան կողմէ, 1948-ին, լեհ հրեայ, Ռաֆայել Լեմբինի ներկայացուած առաջարկով:

Լեմբին, ուսանողական իր շրջանին, Թալեթ Փաշայի սպանութեան հարցով հետաքրքրուած, սկսած էր տեղեկագրութիւն պատրաստել տուեալ սպանութեան եւ անոր պատճառներուն մասին: Ուսումնասիրելով Թալեթ Փաշայի կազմակերպած կոտորածները, ան յայտնաբերեց թէ, այն ժամանակ, որեւէ միջազգային օրէնք գոյութիւն չունէր նման արարքի համար դատապարտելու ուրիշ ռճրագործ: 1933-ին հրապարակուած ծաւալուն ուսումնասիրութեան մը մէջ, Լեմբին նման կոտորածները անուանեց Ռճրագործութիւն Միջազգային Օրէնքի դէմ, սակայն Նախքան շոշափելի որեւէ արդիւնքի հասնիլը, ան բանակ մեկնեցաւ 1939-ին, գերմանական եւ լեհական պատերազմին:

Սակայն, երբ գերմանական Նացի բանակը գրաւեց Լեհաստանը, Լեմբին ապաստանեցաւ Միացեալ Նահանգներ, ծնողները թողելով Լեհաստան:

Միացեալ Նահանգներու մէջ ան, որպէս խորհրդատու աշխատակցեցաւ Նիւրնպուրկի դատավարութեանց ընթացքին, երբ տեղեկացաւ իր ծնողներուն մահուան մասին, կեդրոնացման ճամբարներու (campos de concentración) մէջ:

1944-ին հրատարակուած իր «**Axis rule in Occupied Europe**» գիրքին մէջ, ան ցեղասպանութիւնը կը սահմանէր որպէս նպատակադրուած վայրագութիւն եւ կոտորած ամբողջ ազգ մը կամ ցեղ մը բնաջնջումի ենթարկելու արարք, եւ վերջապէս յանգելու համար հանրածանօթ եզրին՝ յունական «genos», ցեղ, եւ լատիներէի cide, (սպանութիւն) բառերուն միացումով, նման կոտորածներ կոչելու համար «genocidio» - ցեղասպանութիւն, առարկելով հանդերձ թէ՛ ցեղասպանութիւն մը պայման չէ որ ուղղակի գործադրութեան մը արդիւնքը ըլլայ:

1946-ին, Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութիւնը միաձայնութեամբ ընդունեց ցեղասպանութիւնը որպէս ռճիր եւ անոր դատապարտութիւնը վաւերացուց որպէս միջազգային օրէնք: Լեմբին սակայն շար կը փափաքէր յանգել մը կատարել նոյն այդ օրէնքին վրայ, արգիլելու եւ պատժելու համար ցեղասպանութեան հեղինակները: Այդ փափաքը իրականացաւ 1948 թուին երբ Միացեալ Ազգերու կազմակերպութիւնը վաւերացուց այդօրինակ օրէնք մը եւս:

Լեմբին, 59 տարիքին եւ աղքատ վիճակով մահացաւ Նիւ Եորքի պանդոկներէն մեկուն մէջ 1959 թուին: Սակայն գոնէ իր շիրիմաքարը չզլացաւ իշխատակելու Ցեղասպանութեան Զամագումարի Զայրը վերտառութիւնը:

Թարգմանութիւն Յակոբ Մարտիրոսեան-ի
Մայիս 2, 2011

RIGAR'S

Camiseta Exclusiva

Gostanian Hnos.

Coro de Niños y Jóvenes de la U.G.A.B.

Los invitamos
a unir nuestras voces
en un sólo canto

Convocamos voces de niños y jóvenes
de 8 a 13 años.

Dirección: Prof. Andrea Baghdassarian
Todos los Viernes de 16.15 a 18.15 hs
Inicio de ensayos: 3 de junio

- Actividad no arancelada -
Informes e inscripción
Armenia 1318
4773.2820 - líneas rotativas

GIMNASIA POSTURAL CONCIENTE

♦ ADRIANA MABEL DJIBILIAN ♦

CLASES GRUPALES CLASES INDIVIDUALES
LUNES 14.00 18.00 19.30HS 4961.4470 • 15.5422.9454

REPRESENTANTE EXCLUSIVO
HOTELES EN EREVAN
EREVUNI **EUROPE**
★★★★★
7 NOCHES EVN CON TRASLADOS
335 U\$S (POR PERSONA BASE DOBLE)
Empire Travel Service - Hipolito Yrigoyen 1353 Cap. fed. cp 1086
(011) 4 383 0091 info@empiretravel.com.ar | www.empiretravel.com.ar

Servicios Funerarios
Funeral Services

ATENDIENDO A LA COLECTIVIDAD ARMENIA DESDE 1936

Traslados nacionales e internacionales de féretros y urnas
Ventas de parcelas en cementerios privados
AV. CORDOBA 4902 (1414) Cap. Fed. TEL./FAX: 5411 4773-2800 y 4772-3288
e-mail: casarivera@fibertel.com.ar www.casarivera.com.ar

La juventud armenia con la Logia "Ararat"

Tal como fuera anunciado, la Logia Ararat 404 recurrió a distintos referentes de la juventud de la colectividad que, por suerte, los hay muchos, concediéndoles la palabra para que opinaran y debatieran sobre diferentes aspectos relacionados con la manera en la que, cada año, se conmemora el Genocidio Armenio, como así también, sobre la relación de los jóvenes de la Diáspora con Armenia, y las relaciones internacionales de Turquía en especial con los países donde existe una comunidad armenia importante. Dados los acontecimientos de público conoci-

Armenia, el doctor Nechan Ichkhanian, representante de la Unión Cultural Armenia, los señores Carlos Potikian, presidente de la Comisión Directiva del Colegio Mekhitarista de Buenos Aires, Jorge Tossounian, presidente de la Comisión Directiva del Colegio Armenio de Vicente López, Kevork Dolmadjian, en representación de la Asociación Cultural Armenia, representantes de las embajadas de El Líbano y Armenia, como así también representantes de la Masonería Argentina y público en general.

Los disertantes, Sres. Raffi Nalpatian, Armén Terzian y Federico Gaitán y el Sr. Roberto Sahakian.

miento, se agregó al panel el tema de la sentencia del Dr. Oyarbide.

La reunión se llevó a cabo en el Gran Templo del Palacio Cangallo de la Gran Logia de Libres y Aceptados Masones, el pasado 11 de abril, ante una nutrida concurrencia integrada por gran cantidad de autoridades y dirigentes de las instituciones de nuestra colectividad, entre ellos, Monseñor Kissag Mouradian, Primado de la Iglesia Apostólica Armenia para Argentina y Chile, los señores Rubén Kechichian, presidente de la Unión General Armenia de Beneficencia, Sergio Nahabetian, presidente de la Organización Demócrata Liberal Armenia, el escribano Gregorio Hairabedian, presidente de la Fundación "Luisa Hairabedian", Daniel Sabagdanian, representante de la Unión General Armenia de Cultura Física, el doctor Claudio Diradourian, representante de la Cámara Argentino - Armenia de Comercio e Industria, Juan Sarrafian, representante de la Institución Administrativa de la Iglesia

Los jóvenes disertantes fueron Ignacio Balassanian, licenciado en Administración, Armén Terzian, estudiante avanzado en medicina, Raffi Nalpatian, licenciado en Administración y Federico Gaitán, abogado.

Luego de la exposición de cada uno de ellos, se suscitó un interesante debate entre los panelistas y el público.

Para finalizar, el representante de la Gran Logia de la Argentina expresó su satisfacción por el interés que todavía despierta el Genocidio Armenio en la juventud armenia local, a pesar de haber transcurrido poco menos de un siglo de ese horrendo y luctuoso episodio en la historia de la humanidad.

Finalmente, se ofreció un vino de honor durante el cual los presentes tuvieron la oportunidad de continuar con un intercambio de opiniones acerca de los temas propuestos por los organizadores de la disertación.

Palabras del presidente de la Logia «Ararat», Sr. José Tabakian

Autoridades de la Gran Logia de la Argentina de Libres y Aceptados Masones.

Autoridades de las instituciones presentes, señoras, señores, hermanos:

La Masonería es una sociedad filantrópica, filosófica y progresista. Para ingresar en ella, no es necesario poseer fortuna o aptitudes intelectuales extraordinarias. Los únicos requisitos son: ser hombres libres y de buenas costumbres.

La orden asienta sus principios en tres ideales: libertad, igualdad y fraternidad.

La logia Ararat desde hace 54 años en forma ininterrumpida, practica y cultiva estos principios en pos de lograr la superación del hombre como tal.

Fraternidad, porque nos consideramos todos hermanos y nos tratamos como tales. Igualdad porque somos todos iguales y ocupamos circunstancialmente puestos y cargos

Y libertad, porque cada integrante de nuestra orden tiene libertad de conciencia y de expresión. Pensar y decir libremente nuestras creencias, siempre respetando la opinión del otro.

Basados sobre esto último, es que la logia Ararat ha organizado esta charla con estos jóvenes de origen armenio, para ofrecerles un ámbito donde puedan expresar libremente sus pensamientos e ideas. Abrimos hoy aquí un espacio que esperamos sea aprovechado por todos Ustedes para poder debatir en la diversidad, con fundamentos y con la mente abierta.

El mes de abril es muy caro a los sentimientos de la nación armenia, Esperamos aportar ideas positivas que permitan a nuestros jóvenes organizar, planificar y participar activamente. Cada vez que lo han hecho, han sido exitosos.

Dirigentes de todas las instituciones de la colectividad armenia son miembros de Ararat. Trabajamos hermanados para crear dentro de la comunidad un ambiente de coexistencia y buena voluntad, con el objetivo de allanar y facilitar el diálogo de los diferentes sectores dentro de la misma. Esta reunión persigue los mismos objetivos.

El devenir de los acontecimientos es constante; los hechos se suceden y la realidad se va modificando día a día, momento a momento y nos obliga a variar nuestro temario con respecto al inicial. El moderador del evento el hermano Roberto Sahakian les explicara la mecánica y los temas que agregamos.

Quiero agradecer muy especialmente la buena predisposición de los licenciados, Ignacio Balassanian y Raffi Nalpatian, del Dr. Federico Gaitán y del futuro médico Armén Terzian que aceptaron inmediatamente y sin dudar nuestra propuesta.

Por su presencia a todos: muchas gracias

La mejor cocina armenia
todos los Viernes y Sábados

Pro viaje de estudios a Armenia

Comidas elaboradas por madres y abuelas del Instituto.
Atendido por los alumnos de 5° año. Comidas para llevar.

reservas 4773-2820

Promoción 2011

Instituto Marie Manoogian

KALCIYAN®

TECNOLOGÍA DEL VIDRIO

Calle 10 N° 429. Parque Industrial Pilar
(1629) Pilar. Pcia. de Bs. As.
Tel.: 02322- 53-7500 (30 líneas rotativas)
Fax: 02322-53-7550
E-mail: kalciyan@kalciyan.com.ar
www.kalciyan.com

CON MOTIVO DEL 96º ANIVERSARIO DEL GENOCIDIO

La historia de un hombre, la historia de un pueblo

Agop Ourfalián sobreviviente del genocidio, falleció el 29/05/1989 en la ciudad de Córdoba, Argentina.

La historia de los pueblos se construye con las historias de los individuos...con sus rostros particulares, sus nombres y apellidos.

En esta historia del pueblo armenio, se escribe la vida de Agop Ourfalián, mi padre.

Nacido en Adaná, tenía cuatro años en 1915, año de las masacres ordenadas por el gobierno de los Jóvenes Turcos.

Una nube tormentosa oscureció su vida cuando llegó la gendarmería turca y sacó a la gente del vecindario; (serían alrededor de 300), Fusilaron a todos los hombres; a los ancianos, mujeres y niños, los deportaron a una larga peregrinación hacia el desierto.

No caminaron mucho, cuando a ellos también los atacaron para matarlos. Pasaron las horas, o días...Mi padre cuando se despertó tenía el cuerpo lleno de hormigas, por la sangre derramada. Alrededor todo eran gemidos y muerte. Alcanzó a ver a su madre, boca abajo, cubriendo con su cuerpo y protegiendo a su pequeña Madlen, de dos años..

Sobrevivieron a esa matanza, y se levantaron como pudieron, de ropa y calzado. Mi abuela estaba muy malherida, con dos cortes en ambos lados de su cuello; recordaba mi padre su larga cabellera llena de sangre.

Y siguieron avanzando con un sol abrasador, calculaba él a una temperatura muy alta, ya que sus pequeños pies descalzos no lo dejaban adelantar por el calor de la arena, mientras su madre, mi abuela, llevaba en sus brazos a su pequeña hijita y se turnaban con mi padre para alzarla, hasta que no dieron más. Tuvieron que abandonar en pleno desierto a Madlen. Ese episodio siempre lo marcó hasta el día de su muerte, su voz en su cabeza pidiendo

Agop Ourfalian, mientras vivía como pastor en el desierto.

do "chur" (agua).

Agop siguió adelante por el desierto, ayudando a su madre, ya sin fuerzas, hasta que vieron a un hombre gordo, montado en un burro, que se les acercó, y a él lo tomó de los cabellos y lo subió consigo, llevándolo al campamento de beduinos que no estaba muy lejos.

Fue entregado al jefe de la tribu, y a su mujer. Lo lavaron, vistieron y alimentaron y se quedó dormido. Al despertar, pregunto llorando por su mamá pero no halló respuesta. Pasaron los días y su llanto enterneció a un grupo de mujeres, que le dijeron que su mamá había muerto.

A partir de allí, comenzó para él una vida distinta, ya que se convirtió en pastor, y en el mimado del jefe y su mujer, quienes lo quisieron como a su hijo.

Al campamento había llegado un niño flagelado por el genocidio moral, física y espiritualmente, y de allí se fue

hecho un hombre, con un calvario a cuestas, habían transcurrido once años.

El reencuentro

Nunca supo si el que atravesó fue el desierto de Der Zor, acostumbrado a vivir con su familia en una buena casa, donde no faltaban los espejos, las alfombras, las fuentes y las vides y sobre todo el calor de hogar. Vivió 11 años en una carpa.

Una noche se quedó dormido, y le robaron las ovejas que tenía a su cuidado. El jefe, que tanto lo quería, lo despertó desde arriba de su caballo y le pegó con el fusil. La desilusión fue grande y la tristeza, aún mayor.

El tiempo de partir se acercaba. Y fue entonces cuando vio llegar un auto negro con dos señores: eran del Comité de Búsqueda de huérfanos armenios. Aunque intentaron persuadir al jefe para que lo dejara ir, la negativa de este fue más fuerte. Pero volvieron, y mi padre le rogó que lo dejaran partir, ese momento fue determinante para la vida de «Agop Ourfalian, armenio» esas eran las únicas palabras en su idioma que recordaba. Se subió al auto del Comité y emprendió viaje a Alepo, donde estuvo cerca de tres años alojado en un orfanato, con niños y niñas de diversas edades.

Le resultaba extraño que a muchos de ellos los buscaran, y se iban, mientras que a él, no.

Pasó el tiempo, y un día la directora lo llamó; ya presentía lo que iba a suceder. Se encontró con una señora que lo abrazó tierna y emocionadamente: era su tía Teshjun, quien, con su tío Kevork Ourfalián habían ido a buscarlo.

Lo llevaron a una casa, y donde se encontró con su querida abuela Akabi y otros familiares que ya no conocía.

Entonces supo el porque de la demora para hallarlo: en el orfanato había convivido con un chico un poco mayor que él, quien llegó a conocer detalles de su historia personal, porque él mismo se la había contado.

Se enteró de que su familia había ido a buscarlo, y cuando preguntaron por Agop Ourfalian, aquel chico se hizo pasar por él, y se lo llevaron, festejando con inmensa alegría en la creencia que habían encontrado al verdadero Agop.

Sin embargo, su abuela no reconocía en ese muchacho a su pequeño Agop, y desconfiaba de él, haciéndole algunas preguntas sobre acontecimientos y detalles de la familia a los que no era capaz de responder. Los demás le decían que era

Agop y Armenuhi Sourenian

debido a que había sido muy pequeño cuando perdió a su familia, y que por ese motivo no podían esperar que recordara más.

Pero al pasar el tiempo, confirmaron que no era el nieto ni el sobrino perdido, sino un impostor. Mientras tanto, habían pasado ya tres años, hasta que, al fin, se produjo el reencuentro con los sobrevivientes de su familia.

Viaje a la Argentina

Con el tiempo, sus tíos Gulenia y Roupen Bouldoukian lo acogieron en su hogar, y con ellos y sus primos (hijos de aquellos) llegó a la Argentina, a bordo del buque Florida procedente de Marsella, en agosto de 1928.

Acá formó su hogar con Armenuhi (Carmen), con quien tuvieron tres hijas: Isabel, Alicia y Marta Madlen, quienes fueron el bálsamo para sus heridas, (así como sus nietas y nietos que vinieron después)

En su memoria, y en la nuestra, por el dolor heredado, pero también por el valor de sobreponerse a la tragedia padecida, de haber sobrevivido al espanto de la crueldad más inhumana y sin embargo, ser capaz de construir desde el amor y una fe inquebrantable, un matrimonio, una familia, un hogar...hoy, con profunda emoción, conté aquí su historia.

Norma Alicia Ourfalián
Publicado por «La voz del interior»
Córdoba

Clases de Cocina Armenia

Profesora Marta Emirian

Todos los Martes de 19 a 21 hs.
Durante los meses de Abril y Mayo - Nivel II
¡Con su clásica degustación!
Armenia 1318 - 4773-2820 - agbu-arg@fibertel.com.ar

Desde 1974 la Comisión de Damas de la U.G.A.B. ofrece estos cursos como forma de mantener y preservar los valores culturales de la armenidad.

JUBILACIONES

DRA. ADRIANA CORTES DE BOYADJIAN
Abogada

Tel.: 4632-9385 Cel.: 15-5317-1175

. Moratoria autónomos. Jubilaciones.
Pensiones. Ley de amas de casa
. Honorarios preferenciales a la
colectividad armenia
adriboyad.18@hotmail.com

Estudio Jurídico

León Carlos Arslanian

**Carlos A. Beraldi, Mario E. Kaminker,
María G. Arslanian y Asociados**

Carlos Pelegrini 961. Pisos 5° y 6°
Tel.: 4328-5520/5527/5493/5632
4394-3539/7340/7245/3537

Fax: 4393-5139

e- mail: estudio@ars-ber-kam.com

COPIWORLD S.R.L.
GRAFICA DIGITAL

GRAFICA DIGITAL DE “ALTA GAMA”

- ★ DISEÑO GRAFICO (logos, tarjetas, recetarios, papel carta y sobres)
- ★ COPIAS DE PLANOS (títulos, grandes formatos, todo en el acto.)
- ★ GIGANTOGRAFIAS - PLOTEADOS (papel obra, vinilos autoadhesivos para cartelera. Armado de carteles en fomboard, etc.)
- ★ OFFSET DIGITAL
- ★ FOLLETOS A TODO COLOR (dipticos-trípticos-etc.)
- ★ TALONARIOS AUTORIZADOS A.F.I.P

ATENCIÓN PERSONALIZADA
Lic. Leonardo H. Keten

Tte. Gral. Perón 1823 (esq. Callao) - Congreso
Tel. 4374-3333 - 4373-0812 (Líneas Rotativas)
copiworld@gmail.com www.copiworld.com.ar

TORNEO DE 1° B METROPOLITANA

Triste derrota

Luego de 6 victorias consecutivas el conjunto tricolor sufrió un pequeño traspie en la zona sur.

A los pocos minutos de juego y tras una jugada de contra el local se iba a poner en ventaja tras un claro penal cometido a su centro delantero.

A partir de allí el dominio Armenio fue total, sin embargo esta vez, la fortuna no nos iba a acompañar. Primero un cabezazo de Quiñonez, luego un remate a quemarropas de Pacheco y en ambas ocasiones la tapada espectacular del Arquero gasolero, figura del encuentro. La jugada más clara se iba a dar a los 22' del complemento cuando Federico Pacheco desbordó por la derecha y la defensa local lo tumbó dentro del area, sin dudarlo Lucas Dibastiano árbitro del encuentro marcó penal para los armenios. La ilusión del merecido empate duró poco porque una vez más el arquero gasolero ratificaba su buena tarde desviando el penal ejecutado por nuestro buen delantero. Armenio insistió y no dejó de presionar y jugar dejando todo en cada pelota. Definitivamente no era nuestra tarde, a pesar del dominio absoluto, nos encontramos con un Temperley que se defendió con mucho empeño ante un Armenio que pisa fuerte en todas las canchas. En el último minuto de juego, tras un error defensivo, el local selló el marcador con un inmerecido 2 a 0.

Sólo queda pensar en el próximo rival: Tristán Suárez, que nos visitará el próximo sábado en el estadio Armenia.

Sociales**Nacimiento**

JUAN PABLO ABRAHAMIAN

Para alegría de sus papás, Gastón Abrahamian y Valeria Sarafian, el 18 de abril ppdo., nació el pequeño Juan Pablo.

Su hermanita, Valentina, ya dejó de lado sus juguetes para jugar con el nene, que pasó a ser su ocupación preferida.

Son sus abuelos Dora y Juan Carlos Abrahamian y Ester Sarafian.

¡Felicitaciones, papis!

Karasunk

Con motivo de cumplirse cuarenta días del fallecimiento de

VAHRAMCITCIOGLU

haremos oficiar una misa en su memoria el **domingo 8 de mayo próximo en la Iglesia Armenia San Jorge de Vicente López.**

Por la presente, invitamos a todos los que deseen honrar su memoria a estar presentes en la misa.

Familia Citcioglu

Hokehankisd

LÁZARO DJEORDJIAN

Con motivo de cumplirse el primer aniversario del fallecimiento de nuestro querido esposo, padre y abuelo, invitamos a honrar su memoria en la misa del día **domingo 8 de mayo en la Iglesia Armenia San Jorge de Vicente López.**

Su esposa Lucía Essayan

Sus hijos Pablo y Gabriela, Cecilia y Mihran, Andrés y Clara

Sus nietos Shant, Meliné, Lucas, Micaela y Juan Bautista

Hokehankisd

El **domingo 8 de mayo** se celebrará en la Catedral San Gregorio El Iluminado una misa de responso en memoria de nuestro querido esposo y hermano

BADRIKALMOUHIAN

al cumplirse el primer aniversario de su fallecimiento.

Por la presente invitamos a todos aquellos que deseen honrar su memoria.

Su esposa, Nélica Ana Feredjian
Su hermano, Jean Almouhian y Sra.

Gevorg Rustamyan

TALLADOS. IMAGENES EN GRANITO.
GRABADOS EN RELIEVE EN MARMOL

Tel.: 15-5115-1844
www.artearm.com
gevrus@yahoo.com.ar

EMOTIVO Y SIMPATICO FESTEJO EN LA U.G.A.B.

Vahram Hairabedian: 80 años de respeto al prójimo

El 28 de abril ppdo. cumplió ochenta años el presidente honorario de la U.G.A.B. Buenos Aires, Sr. Vahram Hairabedian.

En otras oportunidades, fue el mismo Vahram quien invitó a sus familiares y amigos a celebrar con él ese día; pero esta vez, el Consejo Directivo de la U.G.A.B. quiso sorprender a su dirigente con un festejo íntimo, que se limitó únicamente al círculo del Consejo Directivo de la institución, pues de lo contrario, se hubiera transformado en una fiesta con innumerables invitados.

Esta íntima reunión se convirtió así en el mejor instrumento para que la U.G.A.B. pusiera de manifiesto el cariño y respeto que siente por quien lideró los destinos de la institución por muchos años, imprimiéndole un estilo muy particular.

Vahram, Rosita y Any Hairabedian.

Todos reunidos para el brindis y el deseo de feliz cumpleaños.

A la hora de resaltar sus virtudes y personalidad, hizo uso de la palabra el presidente de la U.G.A.B., Sr. Rubén Kechichian, quien destacó que la gestión de Vahram Hairabedian se caracterizó por la tolerancia y el respeto, cualidades que supo infundir a los restantes integrantes de la Comisión Directiva.

También hablaron la benefactora de la institución y madrina de la sección primaria del Instituto Marie Manoogian, Sra. Berdjuhí Emirian, y los Sres. Jorge Kalaidjian, Mihrán Sarafian, Sergio

Nahabetian y el embajador de Armenia en la Argentina, Sr. Vladimir Karmirshalian.

Finalmente, fue el mismo Vahram quien agradeció el gesto y el festejo sorpresivo, que incluyó show y ¡hasta una piñata!

Un hombre íntegro, respetuoso del prójimo, tolerante, amable, cordial, un verdadero caballero, que ha sabido actuar de la misma manera tanto en su vida privada como pública. Un ejemplo digno de seguir para los dirigentes de la comunidad. ¡Felicitaciones, Vahram!

Krikor Mouchian, Doctor en Medicina

El 11 de abril ppdo., en la Facultad de Medicina de la Universidad de Buenos Aires, obtuvo su título de Doctor en Medicina el médico Krikor Mouchian, tras defender su tesis de doctorado titulada «Aislamiento y caracterización de las fracciones antigénicas del polen de la gramínea holium perenne L. y su relación con la polinosis» siendo su director el prof. emérito Dr. Angel Alonso, ambos de la División Alergia - Departamento de Medicina Interna del Hospital de Clínicas «José de San Martín». Fueron jurados de la defensa los profesores Dres. Abbate, Wagner y Cavallaro.

Felicitamos, una vez más, al Dr. Krikor Mouchian por este tan importante logro en su larga trayectoria profesional, deseándole larga vida y éxitos en su misión de servicio.

Donaciones

Por este feliz acontecimiento, la Sra. Dicranuhí Mouchian e hijos donan \$ 100.- a SARDARABAD.